

Πρὸς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν.

« Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ στραφῇτε καὶ γένησθε
« ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασι-
« λεῖαν τῶν οὐρανῶν » (Ματθ. ιη' 3).

« Ἀφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύεται αὐτὰ
« ἐλθεῖν πρὸς μέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βα-
« σιλεῖα τῶν οὐρανῶν » (αὐτόθι ιθ' 14).

Τὰς θελας καὶ ὑψηλὰς ταύτας ρήτρας τοῦ Μεγά-
λου Ἀρχιερέως καὶ Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν ἡμῶν
ἐπιθυμῶν ἐφαρμόσαι ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ αὐτοῦ περι-
τοίᾳ ὁ τῆς προκαθημένης τῶν πόλεων Πρωθιεράρ-
χης καὶ τὸν θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων
καὶ Γερναδίων τανῶν κλειζῶν **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ὁ Ε΄**
ἔγνω, ἵνα τοῦ λοιποῦ ἀντὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰσα-
χθῇ εἰς τὰ ἡμέτερα Σχολεῖα ἢ ἡμετέρα Μου-
σικῇ, τὸ μὲν ὅπως τὰ παιδία συνειθίσωσιν ἐν αὐτῇ
ἀκούειν τὰ θεόκραντα ρήματα τοῦ εὐλογοῦντος καὶ
φωτίζοντος καὶ παιδαγωγοῦντος αὐτὰ οὐρανοῦ Δι-
δασκάλου, τὸ δὲ ὅπως πολλοστὴν ἤδη φορὰν ἀπο-
δειχθῇ, ὅτι ὁ θέλων εἰσελθεῖν εἰς τὸ μέγα τῆς Μου-
σικῆς ἐργαστήριον δέον, ἵνα πράξῃ τοῦτο ἄνευ μὲν
ἀνδρικοῦ ἐρωῖσμοῦ, μετὰ παιδικῆς δὲ ἀφελείας καὶ
ἀγνότητος.

Τὸν αὐτὸν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας καὶ
τρέφοντες καὶ ἐπιδιώκοντες πόθον, προαγόμεθα ἤδη,
καθ' ὅσον αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις ἐπιτρέπουσιν

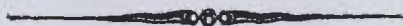
ὅπως προσφέρωμεν εἰς τὰ παῖδια τὴν πρώτην μου-
σικὴν τροφήν, διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀνὰ χειρας
Παιδαγωγίας τῆς Μουσικῆς, ἥτις σκοπὸν καὶ
τέλος ἔχει ἵνα χειραγωγήσῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἱερὰν καὶ
καταρτυκτικὴν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τοῦ
Γένους διττὴν Μελωδίαν.

Μετὰ πολλῆς δὲ τῆς εὐχαριστίας καὶ χαρᾶς
ἀναμένομεν καὶ ἐλπίζομεν νὰ χαιρετήσωμεν εἰς τοῦ-
πιὸν τοιαῦτα ἔργα πρὸς τὸν αὐτὸν ἱερὸν σκοπὸν
συντελοῦντα παρὰ ἀνωτέρων καὶ καταλληλοτέρων
προσώπων, εὐτυχεῖς δὲ θὰ λογιζώμεθα ἂν τὸ προσ-
φερόμενον λιτὸν τοῦτο ἔργον θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐλά-
χιστον πρῶτον λιθάριον, ὅπερ καὶ ἡμεῖς κατεβάλο-
μεν διὰ τὴν τοιαύτην πνευματικὴν οἰκοδομήν.

Καὶ δὴ ὦ εὐσεβεῖς παῖδες, παρ' ὧν ἡ ἀγία ἡ-
μῶν Ἐκκλησία προσδοκᾷ ἀφοσίωσιν καὶ ἐνθεον
ζῆλον εἰς τὴν ἱερὰν καὶ ἀμώμητον ἡμῶν πλστιν
καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῆς, ποτιζόμενοι προθύμως
τὸ γνήσιον καὶ πάσης ὀθνελας ὕλης καθαρεῦον μου-
σικὸν τοῦτο γάλα, ἐμμένετε' εἰς τὴν τήρησιν τοῦ
προγονικοῦ τούτου ἐκκλησιαστικοῦ θησαυροῦ καὶ
προβαίετε μορφούμενοι τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν
μέχρις οὗ καταρτίσητε τέλειοι «εἰς μέτρον ἡλικίας
τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Ἐγγραφον ἐν Φαναρίῳ, τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1897.

Ν. ΠΑΓΓΑΝΑΣ

Τοῖς περὶ τὴν πατριὸν μουσικὴν ἀσχολουμένοις

Ἐπειδὴ τὸ πρῶτον ἤδη περιβάλλονται τὰ διὰ τῆς ἡμετέρας μουσικῆς παρασημαντικῆς γεγραμμένα ᾄσματα διὰ τοῦ **Ρυθμοῦ**, οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ἐθεωρήσαμεν ἵνα προτάξωμεν ἐνταῦθα ἀναλυτικὴν τινὰ ἀνάπτυξιν περὶ τούτου.

Ἐν τῇ καθόλου Μουσικῇ ὑπάρχει ἄρρυθμος καὶ ἔρρυθμος Μελωδία. Καὶ ἄρρυθμος μὲν ἐστὶν ἐν μὲν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ ἀπαγγελίᾳ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἀποστόλου, ὡς καὶ ἅπασαι αἱ παρὰ τῶν ἱερέων γινόμεναι διάφοροι ἐκφωνήσεις, ἐν δὲ τῷ λαῷ, τὰ λεγόμενα «Κλέφτικα» καὶ οἱ «Ἀμανέδες» (τουρκιστὶ Ταξίμ)· ἔρρυθμος δὲ τούναντίον λέγεται ἡ μελωδία ἀπάντων τῶν ὑπὸ τῶν Ἱεροφαιτῶν καὶ ἄλλων ψαλλομένων ᾠμάτων, πλήν τῶν ἀναγινωσκομένων.

Πᾶν λοιπὸν ᾄσμα ἀνήκον εἰς τὸ ἔρρυθμον εἶδος τῆς Μελωδίας σύγκειται ἐκ πολλῶν **ἰσοχρόνων** μερῶν, ἥτοι ἐξ ἀναλόγων τεμαχίων μέλους, ἅτινα καλοῦνται **Ρυθμικοὶ πόδες** τοῦ ᾄματος καὶ διαχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ καθέτων γραμμῶν διαστολῶν καλουμένων.

Τοὺς ρυθμικοὺς τούτους πόδας σχηματίζομεν διὰ τῆς συνθέσεως δύο ἢ καὶ περισσοτέρων **χρονικῶν παλμῶν**· λέγονται δὲ χρονικοὶ παλμοί, πᾶσαι αἱ τακτικαὶ καὶ κανονικαὶ κινήσεις τῆς χειρός, τοῦ ποδός, τοῦ ἐκκρεμοῦς ὥρολογίου, ἢ καὶ ἄλλου τινὸς ὀργάνου, μηδὲ τῶν καρδιακῶν παλμῶν ἐξαιρουμένων. Διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν χρονικῶν τούτων παλμῶν, κανονικῇ κινήσει

καταβιβάζομεν τὸ πρῶτον τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος, εἶτα δ' αἰρομεν αὐτὴν πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ εἰς σχῆμα σταυροῦ, καὶ οὕτω σχηματίζομεν τέσσαρας χρονικοὺς παλμούς. Καὶ ἡ μὲν ἐπὶ τοῦ γόνατος κανονικὴ κατάβασις τῆς χειρός, καλεῖται **Θέσεις**, αἱ δὲ πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀνάβασις καὶ κίνησις αὐτῆς, καλοῦνται **Ἀρσεις**.

Ἵνα λοιπόν, διὰ τῶν χρονικῶν τούτων παλμῶν προβῶμεν εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ **Δισήμου** λεγομένου ποδός, τοῦ συγχειμένου ἐκ δύο χρονικῶν παλμῶν, καταβιβάζομεν κανονικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος καὶ εἶτα αἰρομεν αὐτὴν πρὸς τὰ ἄνω· ἐκ τῆς τοιαύτης συνθέσεως τῶν δύο χρονικῶν παλμῶν σχηματίζεται ὁ δίσημος λεγόμενος ποὺς, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς Θέσεως καὶ μιᾶς Ἀρσεως· Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν σχηματίζοντες καὶ ἄλλους πολλοὺς τοιούτους πόδας ἔχομεν τὴν δε ἀριθμη-

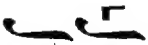
τικὴν σειρὰν· $\overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}$ · τοῦτο δὲ γίνεται μετὰ τάξεως καὶ κανονικότητος(1)· τὸ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ 1 τεθὲν μηδενικὸν σημαίνει τὴν Θέσιν, ἥτις δέον νὰ ἐκτελῇται ἰσχυρότερον τῆς Ἀρσεως· τούτου ἕνεκα ἡ μὲν Θέσις καλεῖται βαρὺ ἡ δὲ Ἀρσις ἐλαφρὸν.

Οὕτως ἔν τε τῷ ψάλλειν, ὥς καὶ ἐν τῷ ἰσοκρατεῖν προσεκτέον, αἱ μὲν θέσεις νὰ ἐκτελῶνται διὰ φωνῆς δυνάτῃς, αἱ δὲ ἄρσεις διὰ φωνῆς ἐλαφρᾶς. Διὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ ἑτέρου εἶδους ποδός τοῦ λεγομένου **τρισήμου** π. χ. κρούομεν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος, καὶ αἰρόντες εἶτα αὐτὴν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔχομεν αὐτόν, ἀποτελούμενον ἐκ μιᾶς Θέσεως καὶ δύο Ἀρσεων· πρὸς τοῦτο

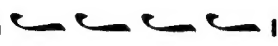

δ' ἔχομεν τὴν δε ἀριθμητικὴν σειρὰν· $\overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{3}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{3}, \overset{0}{1}, \overset{0}{2}, \overset{0}{3}$

καὶ οὕτω καθεξῆς· ὥς πρὸς τὸν σχηματισμὸν δὲ τοῦ τετρασήμεου ποδός, κρούομεν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος καὶ εἴτα αἰρομεν πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερά· τοῦ τετρασήμεου τούτου ποδός ἀποτελουμένου ἐκ μιᾶς θέσεως καὶ τριῶν ἄρσεων, ἔχομεν τὴν ἀριθμητικὴν σειρὰν $\overset{0}{1, 2, 3, 4}, \overset{0}{1, 2, 3, 4}, \overset{0}{1, 2, 3, 4}, \overset{0}{1, 2, 3, 4}$. Ἀλλ' ἐν τῷ διὰ τῆς χειρὸς ἢ δι' ἄλλου τινὸς ὀργάνου σχηματισμῷ τῶν χρονικῶν παλμῶν ἀπαιτεῖται καὶ ἡ λεγομένη **Χρονικὴ ἄγωγή**, ἣτις θ' ἀποδώσῃ εἰς αὐτοὺς τό τε τακτικὸν καὶ τὸ κανονικόν. Ἡ συνήθης λοιπὸν χρονικὴ ἄγωγή δαπανᾷ ἐν δεύτερον λεπτὸν τῆς ὥρας ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου χρονικοῦ παλμοῦ. Ὡς βάσις τῆς καταμετρήσεως καὶ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ Ρυθμοῦ, τίθεται ὁ τετράσημος ποῦς, ὅστις δηλοῦται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν σημείων $\frac{4}{4}$ καὶ ἐνεκα τούτου ἕκαστος χρονικὸς παλμός εἶναι καὶ ὀνομάζεται ἐν **τέταρτον**.

Τὰ σημεῖα δι' ὧν ὀρίζεται ἡ χρονικὴ διάρκεια ἐκάστου φθόγγου ἐν τῷ ᾄδειν, εἶναι ἅπαντες οἱ χαρακτῆρες τῆς μουσικῆς παρασημαντικῆς (πλὴν τῶν καλλωπιστικῶν λεγομένων σημείων), οἱ χαρακτῆρες δηλαδή ἐκεῖνοι οἱ τὴν ποσότητα τῆς Μελωδίας ἀποτελοῦντες ἐν τῇ μουσικῇ τέχνῃ, ἥτοι τὸ ἴσον , τὸ ὀλίγον , ἡ πεταστὴ , τὰ κεντήματα , τὸ κέντημα , ἡ ὑψηλὴ , ἡ ἀπόστροφος , ἡ ὑπορροή , τὸ ἐλαφρὸν , ἡ χαμηλὴ , τὸ κλάσμα , ἡ ἀπλῆ· καὶ τὸ γοργόν , ἅπαντα σημεῖα δεκατρία, τὰ ὅποια ἐκτὸς τοῦ γοργοῦ, συνέχονται μεθ' ἐνὸς χρονικοῦ παλμοῦ(2)· ἀλλὰ τὸ γοργόν σμικρύνει καὶ περιορίζει τὴν διάρκειαν ἐκάστου χαρακτῆρος κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐνὸς χρονικοῦ παλμοῦ, ἥτοι ἀπὸ ἐνὸς τετάρτου καθίστησιν αὐτὸν **ὄγδοον**· τιθέμενον δὲ τὸ γοργόν ἐπὶ ἐνὸς τῶν χαρακτή-

ρων οὕτω , ἀπαιτεῖ ὅπως ὁ τε ὑποταχθεὶς καὶ ὁ προηγηθεὶς ἐκτελεσθῶσιν ἐντὸς ἐνὸς χρονικοῦ παλμοῦ(3) καὶ οὕτω καθεξῆς. Σημειωτέον δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ὁπόταν τὸ μελῳδῆμα ἀπαιτεῖ βραδυτέραν ἢ ταχυτέραν χρονικὴν ἀγωγὴν, τότε ἐν ἀρχῇ τούτου σημειοῦται τοῦτο διὰ τῶν λέξεων ἀργότερον, ἀργότατον, λίαν ἀργόν, ἢ γοργότερον, γοργότατον, λίαν γοργόν.

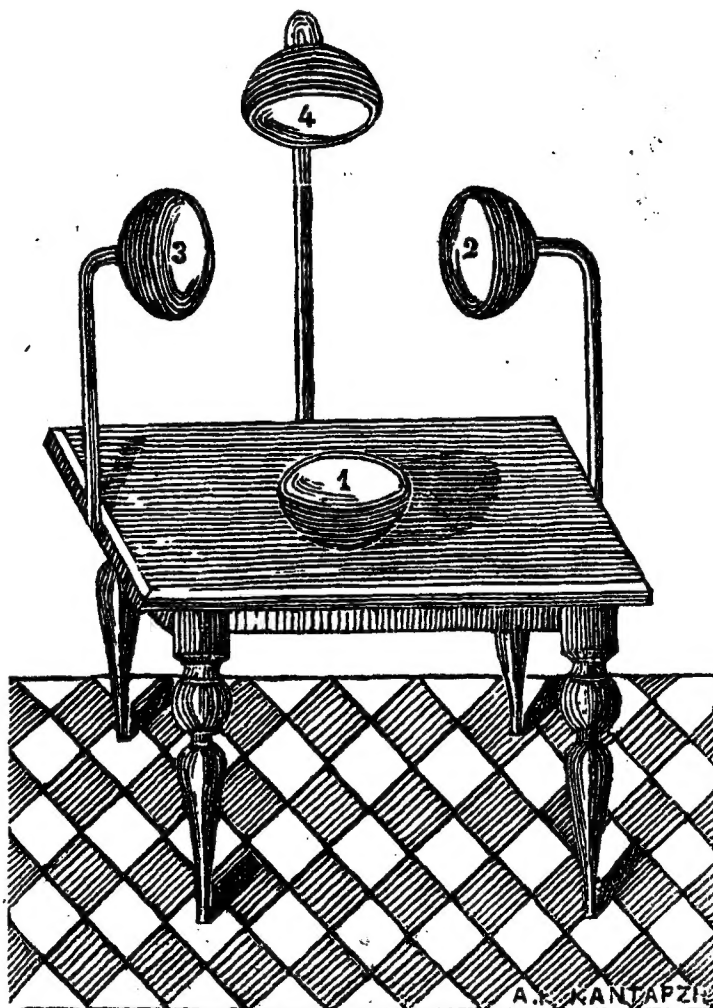
Ἴνα σημειώσωμεν τὸν τετράσημον πόδα διὰ τῶν σημείων τῆς παρασημαντικῆς γράφομεν αὐτὸν οὕτω:

 ἢ οὕτω ἢ οὕτω
 ἢ οὕτω, ἢ οὕτω,

 ἢ οὕτω,
 οὕτω σημειοῦνται καὶ ὅσοι ἄλλοι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ καθόλου μουσικῇ, τέχνη διάφοροι πόδες. Καὶ τὸ μὲν σημειοῦται, ὡς προεφθέθη, $\frac{4}{4}$, τὸ δὲ
 $\frac{2}{4}$, τὸ $\frac{1}{4}$, τὸ $\frac{1}{8}$, τὸ $\frac{1}{12}$ καὶ τὸ $\frac{1}{16}$.

Οἱ ρυθμικοὶ οὗτοι πόδες διαιροῦνται εἰς διαφόρους τάξεις καὶ δὴ ἐν πρώτοις διαιροῦνται εἰς Ἄπλοῦς καὶ εἰς Συνθέτους. Καὶ ἀπλοῖ μὲν πόδες καλοῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι μίαν μόνην θέσιν· σύνθετοι δὲ οἱ πολλὰς τοιαύτας ἔχοντες. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐκάστη τάξις ὑποδιαίρεται εἰς Ἀρτίους καὶ εἰς Περιττοὺς πόδας· ἦτοι ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ποδῶν ἀπαντῶμεν πόδας Ἄπλοῦς, ἀρτίους καὶ περιττούς, καὶ πόδας Συνθέτους, ἀρτίους καὶ περιττούς. Καὶ ἀπλοῖ ἀρτιοὶ εἰσὶν ὁ δίσσημος καὶ ὁ τετράσημος, καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ ἀφοῦ ἀπαρτίζονται ἐξ ἀρτίου ἀριθμοῦ χρονικῶν παλμῶν· περιττοὶ δὲ

μόνος ὁ τρίσημος. Καὶ Σύνθετοι ἄρτιοι εἰσὶν ὁ ἐξάσημος καὶ ὁ δωδεκάσημος, καὶ περιττοὶ ὁ πεντάσημος, ὁ ἐπτάσημος καὶ ὁ ἐνεάσημος.

“Ὅπως δὲ σχηματίζωμεν ἅπαντα τὰ εἶδη τῶν διαφόρων τούτων ποδῶν ὁδηγούμεθα εἰς τοῦτο διὰ τοῦ κατωτέρω τεθειμένου Ποδομέτρου. “Ἴνα λοιπὸν σχηματι-

σθῇ ἐπ’ αὐτοῦ ὁ ἐξάσημος ποῦς, λαμβάνομεν κρόταλον, καὶ πρῶτον κρούομεν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπ’ ἀριθμὸν 1 κύμβαλον, εἴτα τὸ ἄνωθεν αὐτοῦ ὑπ’ ἀριθμὸν 4 καὶ ἐξακολουθοῦμεν οὕτω πράττοντες ἕως οὗ πληρωθῇ ὁ ἀριθ-

μός τῶν ἑξ κρούσεων, ἤτοι τριῶν θέσεων καὶ τριῶν ἄρσεων. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἐκ τῶν συνθέτων ἀρτίων καὶ περιττῶν ποδῶν τῶν ἀπαρτιζομένων ἐκ πολλῶν Θέσεων, ἡ πρώτη πάντοτε ἔσται ἰσχυροτέρα τῆς δευτέρας, ἡ δευτέρα τῆς τρίτης καὶ οὕτω καθεξῆς. Οὕτω πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἐξασήμου ποδὸς ἔχομεν

$\overset{0}{1} \overset{0}{2} \overset{0}{3} \overset{0}{4} \overset{0}{5} \overset{0}{6}$. Καὶ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν ἐπὶ τῶν Θέσεων τιθεμένων μηδενικῶν ἔσται καὶ ἡ ἔντασις τῆς τε φωνῆς καὶ τοῦ κρούσματος· ὅτι δὲ πᾶσα Θέσις δέον νὰ ᾖ ἰσχυρὰ καὶ πᾶσα Ἄρσις ἐλαφρὰ τοῦτο ἀριδῆλως ἀποδεικνύει ἡμῖν ὁ ὁργανισμὸς τοῦ μεγάλου Τυμπάνου, ὅστις διὰ μὲν τὰς Θέσεις χρησιμοποιοῖ παχύτατον κρόταλον, διὰ δὲ τὰς Ἄρσεις λεπτοτάτην ράβδον.

Περὶ δὲ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν συνθέτων περιττῶν ποδῶν, λέγομεν· τὸ περιττὸν τῶν ποδῶν τούτων ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι ἅπαντες οἱ περιττοὶ πόδες σύγκεινται ἢ ἐκ δύο θέσεων καὶ τριῶν ἄρσεων, ἢ ἐκ τριῶν θέσεων καὶ τεσσάρων ἄρσεων, ἢ καὶ ἐκ τεσσάρων θέσεων καὶ πέντε ἄρσεων· σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ πλεονάζουσα ἐν αὐτοῖς ἄρσις προστίθεται πάντοτε εἰς τὸ τέλος τοῦ ποδός, καὶ προκειμένου περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ποδῶν τούτων ἐπὶ τοῦ Ποδομέτρου θὰ σχηματίσωμεν τὸν μὲν πεντάσημον ἐπὶ τῶν ἡριθμημένων κυμβάλων οὕτω :

$\overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{2} \overset{0}{3} \mid$ τὸν δὲ ἐπτάσημον $\overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{2} \overset{0}{3} \mid$

καὶ τὸν ἐπτάσημον οὕτω: $\overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{4} \overset{0}{1} \overset{0}{2} \overset{0}{3}$.

Ἡ κανονικὴ διαίρεσις καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ μελωδήματος τακτικὴ κατὰταξις τῶν ποδῶν τούτων, κατὰ ὠρισμένους κανόνας τοὺς ὑποίους διδάσκει ἡ Ρυθμικὴ(4) καλεῖται Ρυθμός.

**Διάταξις περὶ τοῦ πῶς δεόν γενέσθαι
τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν.**

Κατάλληλος θέσις τῶν μαθητῶν συντελεῖ πολὺν εἰς τὴν τῆς Μουσικῆς καλὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ταχείαν καὶ καλὴν ἐκμάθησιν· ὁ τόπος ἐν ᾧ θὰ γίνεται ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, οἵτινες δεόν νὰ κατέχωσι μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ χώρου· τότε καὶ αἱ φωναὶ γίνονται ἡχηρότεραι καὶ ἀκούονται καθαρότερον.

Οἱ μαθηταὶ δεόν νὰ κάθηνται ἐπὶ τῶν θρανίων ἀντιστρόφως τοῦ ἐν τοῖς Σχολείοις τρόπου τοῦ καθισματος, ἵνα αἱ χεῖρες αὐτῶν ᾧσιν ἐλεύθεραι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ρυθμοῦ, καὶ ν' ἀπέχωσιν ἀπ' ἀλλήλων τοῦλάχιστον κατὰ ἥμισυ γαλλικὸν μέτρον.

Ἄπαντα τὰ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐκκλησιαστικά τε καὶ παιδαγωγικά ᾄσματα δεόν νὰ ψάλλῃ ὁ διδάσκων εἰς ἐπήκοον τῶν μαθητῶν, ὅστις διὰ μικρᾶς ράβδου δεόν νὰ σημαίνει τὸν ρυθμὸν τοῦ ψαλλομένου, καθήμενος ἀπέναντι τῶν μαθητῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ βλέπεται ὑφ' ὅλων τῶν μαθητῶν, οἵτινες θὰ ἐκμανθάνωσι ταῦτα μόνον διὰ τῆς ἀκοῆς, καὶ διὰ τῆς κινήσεως τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐκμανθάνοντες οὕτω τοὺς διαφόρους ρυθμοὺς πρακτικῶς.

Ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ Ρυθμοῦ οἱ μαθηταὶ δεόν νὰ κρατῶσι τὸ σῶμα ἀκίνητον, ὡς καὶ τὸν βραχίονα.

Ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τοῦ ᾄσματος ὁ διδάσκων δεόν νὰ μὴ προχωρῇ πρὶν ἢ οἱ μαθηταὶ ἐκμάθωσι τὸ ψαλλόμενον ὑπὸ τε τὴν ἐποψὴν τοῦ τονισμοῦ καὶ ὑπὸ τὴν τοῦ Ρυθμοῦ.

Οἱ τε μαθηταὶ καὶ οἱ διδάσκαλοι δέον τὰ εἰσπνέωσιν εἰς τὴν τελευταίαν ἄρσιν τοῦ ποδός, ἐκτὸς ἂν αὐτὴ φέρῃ κάτωθεν αὐτῆς συλλαβὴν τοῦ ᾄσματος.

Οἱ μαθηταὶ πρέπει τὰ κρατῶσι τὴν κεφαλὴν ὀρθίαν καὶ τὸ στῆθος ὀλίγον προτεταμένον, ἵνα εἰσπνέωσιν ἐλευθέρως· τὰ μὴ ἐγείρωσι τοὺς ὠμους μὴδὲ ν' ἀνοίγωσι τὸ στόμα πλέον τοῦ δέοντος, μῆτε ἐξογκοῦντες μῆτε συστέλλοντες τὰ χεῖλη· ἐν γένει εἰπεῖν πρέπει τὰ ἀποφεύγωσι πάντα μορφασμὸν καὶ πᾶσαν κίνησιν.

Ἡ γλῶσσα φυσικῶς ἐνεργοῦσα, δέον ἐλαφρῶς τὰ ἐγγίξῃ τοὺς ὀδόντας ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τῆς φωνῆς.

Οἱ μαθηταὶ δέον ν' ἀπαγγέλλωσι τοὺς φθόγγους τοῦ μέλους καὶ τὸ κείμενον τοῦ ᾄσματος καθαρῶς καὶ εὐκρινῶς ἐν τε τῇ ἀναβάσει καὶ τῇ καταβάσει τῆς φωνῆς, διακρινομένης τῆς φυσικῆς διαιρέσεως τῶν τονιῶν διαστημάτων διὰ τοῦ λάρυγγος, ὅσον οἶόν τε καθαρῶς.

Σημειώσεις. Ἡ παροῦσα διάταξις τῆς πρακτικῆς ἐκμαθήσεως ἰσχύει μόνον διὰ τὴν πρώτην τάξιν τοῦ πρώτου ἔτους· περὶ δὲ τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῶν λοιπῶν τάξεων, τῶν πρὸς τελείαν θεωρητικὴν τε καὶ πρακτικὴν ἐκμάθησιν τῆς καθόλου μουσικῆς τέχνης τῆς τε Ἑκκλησιαστικῆς καὶ τῆς Δημόδους Μελωδίας φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς, ὡς καὶ περὶ τῶν ἀπαιτουμένων τεσσάρων εἰσέτι εἰδῶν μουσικῶν βιβλίων, ἐξ ὧν τὰ μὲν δύο θὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μελωδίας, τὰ δὲ ἕτερα δύο διὰ τὴν δημῶδη, θέλομεν ἀργότερον διαλάβῃ ὑποδεικνύοντες τὰ δέοντα γενέσθαι.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ

Διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα κατὰ Τρόπους
καὶ διάφορα παιδαγωγικὰ τὰ μὲν ἐπεξερ-
γασθέντα μελωδικῶς τε καὶ ρυθμι-
κῶς, τὰ δὲ μελοποιηθέντα παρὰ
τοῦ συγγραφέως.

Μέλος Εἰρμολογικὸν

Ὁ φθόγγος τοῦ Ζω ἡλλοιωμένος διὰ τῆς γενικῆς
ὕφεσεως(5).

Ρυθμὸς δίσσημος.

Τρόπος α' Πα. q

Α ἰ γε νε αἰ πα α σαι αἰ μα κα
ρι ζο με εν σε την μο νήν θε ο το ο
κον π q Νε νι κην ται της φυ σε ως οι ο
ροι εν σοι οι Παρ θε νε α χρα αν τε π q

παρ θε νευ ει γαρ το κος και ζω ην προμνη

στε ευ εται Θα να τος η με τα το κον

παρ θε νος και με τα Θα να τον ζω σα π

σω ω ζεις α ει Θε ο το κε την κλη ρο νο

μι ι α αν σου π
9

Α να στα σε ως η με ρα λαμπρυν

θω ω ω μεν λα οι Πα α σχα Κυ ρι ου

Πα α σχα εκ γαρ Θα να του προς ζω ην και εκ

γης προς ου ρα νον Χρι στο ος ο Θε ος η

μας δι ε βι βα σεν ε πι νι κι ον

α α δο ον τας π
9

Α ευ τε πό μα πι ω μεν και νον ουκ εκ

πε ε τρας α γο ο νου τε ρα τουρ γου με ε

νον αλ λα φθαρ σι ι ι ας πη γην εκ

τα φου ομ θρι ι σαν τος Χρι στου εν ω στε ρε

ου ου με ε θα

π
q

πι της θει ας φυ λα κης ο

θε η γο ρος Αβ βα κουμ στη τω μεθ η μων

και δει κνυ υ τω φα ε σφο ρον Αγ γε λον δι

α πρυ σι ως λε γον τα q ση με ρον σω τη

ρι α τω κο ο σμω ο τι α νε ε

στη Χριστος ως παν το δυ υ να α μος

π
q

ρ θρι ι σω μεν ο ορ θρου βα θε ε

ως και αν τι μυ ρου τον υ υ μνον προ

σοι οι σωμεν τω ωδε σπο ο τη και Χρι

στον ο φο με θα δι και ο συ νης Η λι

ον πα σι ζω η ην ανα τε ελ λο ον τα π q

α τηλ θες εν τοις κατω τα α τοις της

γης και συν ε τρι φας μο χλου ους αι αι ω

νι ι ους κα το ο χους πε πε δη με' ε

νων Χρι στε και τρι η με ρος ως εκ κη τους

Ι ω να ας ε ξα νε στη ης του τα α φου π q

ο παι αι δας εκ κα μι ι νου ρυ

σα με νος γε νο ο με νος αν θρω πος πα α χει

ως θνη τος και δι α πα θους

το θνη τον α φθαρ σι ι ι ας εν δυ υ

ει ευ πρε πει αν ο μο νος ευ λο γη τος

των Πα τε ε ρων Θε ος και υ περ ε εν

δο ο ξος

π
9

Α υ τη η κλη τη η και α γι α η

με ε ρα η μι α α των σα β θα α των η

βα σι λης και αι κυ ρι α ε ορ τω ωων

ε ορ τη και πα νη γυ ρις ε στι ι

πα α νη γυ ρε ων εν η έυ λο γου ου μεν Χρι

στον εις τους αι ω νας

π
9

Ο ο Αγ γε λος ε βο ο α τη Κε χα

ρι τω με ε νη αγ νη Παρ θε νε

χαι αι αι ρε και πα λιν ε ρω χαι αι

ρε ο σος υι ος α νε εστητρι η με

ρος εκ τα φου

π
q

ω τι ζου φω τι ι ι ζου η

νε α Ι ε ρου σα λημ η γαρ δο ξα Κυ

ρι ι ου ε πι σε α νε τει λε χο ο ρευ ε

νυ υν και α γα αλ λου Σι ων συ δε Αγ

νη η η η τερ που θε ο το ο κε εν

τη ε γερ σει του το ο κου ου σου

π
q

θει ας ω φι ι λης ω γλυ κυ τα της

σου φω νης μεθ η μων α ψευ δω ως γαρ ε πηγ

γει λω ε σε σθαι π με χρι τερ μα των αι

ω ω νος Χρι στε η ην οι πι στοι οι οι αγ γυ

ραν ελ πι ι ι δος κα τε χοντες α γαλ

λο ο με ε θα

π
q

Ω Πασχα το με ε ε γα και ι ε

ρω τα τον Χρι στε ω σο φι α και λο ο

γε του Θε ου και δυ να μιν π δι δου η

μι ιν ε εκ τυ πο τε ρον σου ου με τα σχει ει ν

εν τη α νε σπε ε ρω η με ε

ε ρα της βα σι λει ει α ας σου π
q

Ⓢ ε ος Κυ ρι ος και ε πε φα

νεν η μιν ευ λο γη με νος ο ερ χο με

νος εν ο νο μα τι Κυ ρι ου π
q

Ⓢ ε ος Κυ ρι ος και ε πε φα

νεν η μιν ^Δ ευ λο γη με νος

ο ο ερ χο με νος εν ο νο μα τι Κυ

ρι ου

π
q

T ου λι θου σφρα γι σθε εν τοις υ

πο των Ι ου δαι ων και στρα τι ω των

φυ λας σον των το α χραν τον σκυ σω ω μα α

νε ε στης τρι η με ρος Σω τηρ δω

ρου με νος τω κο σμω την ζω ην δι α

του το αι δυ να μεις των ου ρα νων ε

δο ων σοι ζω ω ω δω τα π q δο ο

ξα τη α νη στα σεις του Σω τηρ ^Δ δο ο

ξα τη βη σι λει α σου δο ξα τη οι κο νο

μι α σου μο ο νε φι λα αν θρω ω πε. π
q

ου Γα βρι ηλ φθεγ ξα με νου

σοι Παρ θε ε ε νε το χαι αι ρε συν

τη φω νη η ε σαρ κου ου τω ο των

ο ο λων δε σπο της π εν σοι οι τη Α
q

γι α κι βω τω ως ε φη ο δε και ος Δα

βιδ ε δει χθης πλα τυ τε ε ρα α των ου ρα

νων βα στα σα σα τον κτι στην σου δο ο ξα τω

εν οι κη σαν τι εν σοι δο ο ξα τω

προ ελ θο ον τι εκ σου δο ξα τω ε λευ θε

ρω σαν τι η μας δι α του το ο κου ου

σου ου ου ου ου. π
q

Σ ου η τρο πε ου χος δε ξι α θε ο πρε

πω ως εν ι σχυ υ ι δε δο ξα σται π
q

αυ τη γαρ α θα να τε ως παν σθε νης υ

πε ναν τι ους ε θραυ σε π
q τοις Ι σρα η

λι ταις ο δον βυ θου ου και νουρ γη η

σα α σα π
q

Σ τερ γειν μεν η μα ας ως α κιν δυ νον

φο ο δον ρα ον σι ω πην τω πο θω δε Παρ

θε νε π
q υ μνους υ φαι νειν συν

το νως τε θηγ με ε νους ερ γω ω

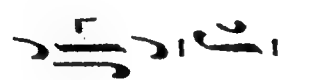
δες εστιν αλ λα και μη τηρ σθε ε νος ο σοι πε φυ

κεν η προ ε ρε ε σις δι ι δου π
q

Μέλος στιχηραρικόν

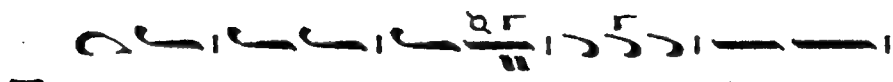

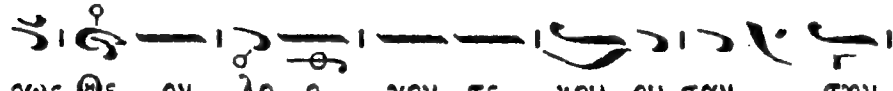
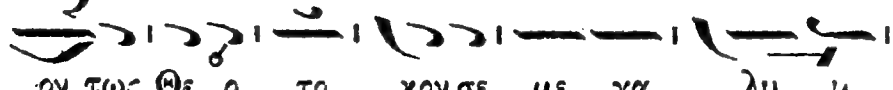

Τρόπος α'. Κε ᾠ

Λευτε λα οι υ μνη σω ω μεν και
προ σκυ νη η σω μεν Χρι ι στον ον
δο ξα ζον τες αυ του την εκ νε κρων
α να α α α στα α α α σιν
ο τι αυ τος ε στι ι ι ιν ο ο Θε
ο ο ος η η η η μω ω ων
εκ της πλα α νη η ης του ου ε εκ θρου ου
τον κο ο ο ο σμον λυ υ υ τρω σα α
α α με ε ε ε ε νος
Υ μνου μεν σου Χρι στε το σω τη η
ρι ο ον πα α α θος και δο ξα ζο μεν

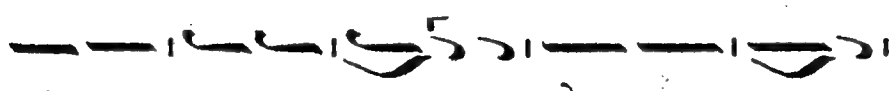

 σου τη η ην α να α α α στα α

 α α α σιν

✠

Τρόπος β'. Δι —

 Τ ην τι μι ω τε ε ρα αν των Χε ρου

 διμ και εν ος ξο τε ραν α συγ κρι ι ι

 τως των Σε ρα ριμ β την α δι α φθο ο

 ρως Θε ον λο ο γον τε κου ου σαν την

 ον τως Θε ο το κονσε με γα λυ υ

 νο ο με ε εν

Δ

 Θ ε ος Κυ υ υ υ ρι ος και ε

 πε φα νεν η μι εν ευ λο γη με νος

ο ερ χο με νος εν ο νο μα τι Κυ ρι ι

ι ι ου ου ου

Δ

τε κά τη η ηλ θες προς τον Θα να

τον η ζω η η η α θα να τος

το τε τον Α α δην ε νε κρω σα ας τη

α σρα πη η η της Θε ο τη τος

ο τε δε και αι τους τε θνε ω τας εκ

των κα τα χθο νι ι ι ων α α νε στη σας

πα σαι αι δυ να μεις των ε που ρα νι ι

ων ε κραυ γα ζον ζω ο δο ο τα α Χρι

στε ο Θε ος ημων δο ο ο ξα σοι

Π αν τα υ περ εν νοι αν παν τα υ περ

εν δο ξα τα σα Θε ο το ο ο κε μυ

στηρι α ⁶ τη α γνει ει α α ε σφρα γι

σμε νη και παρ θε νι ι ι α α φυ λατ το

με νη ^Δ Μη η η τηρ ε γνω σθης α α ψευ

δης Θε ον τε κου ου σα α α λη θι

νον αυ τον ι κε τευ ε σω θη ναι τας ψυ

χα ας η μω ω ω ω ων ^Δ

Θ ευ σχη η η μων Ι ω σηφ α

πο του ξυ λου κα θε λων το α χρην τον σου

σω ω ω ω ω μα ⁶ σιν δο νι

κα θα ρα ει λει σας και α ρω μα

σιν εν μνη μα τι και νω κη δε ε ευ σας α

— — — — —

πε θε το αλ λα τρι η με ρος α

— — — — —

νε στης Κυ ρι ε πα ρε χων τω κο ο ο

— — — — —

σμων το με γα ε ε ε λε ος

Δ

— — — — —

Τ αις μυ ρο φο ο ο ροις γυ ναι

— — — — —

ξι πα ρα το μνη μα ε πι στας ο Α γ γε

— — — — —

λος ε βο ο ο ο ο ο α τα μυ ρα

— — — — —

τοις θνη τοις υ παρ χει αρ μο ο δι α Χρι

— — — — —

στος δε δι α φθο ρας ε δει ει ει χθη αλ

— — — — —

λο τρι ος αλ λα κραυ γα σα τε α

— — — — —

νε ε στη ο Κυ ρι ος πα ρε ε χων τω

— — — — —

κο ο σμων το με γα ε ε ε λε ος

Δ

— — — — —

Τ περ δε δο ξα σμε ε νη υ

παρ χεις Θε ο το ο κε Παρ θε ε ε

νε υ μνου μεν σε δι α γαρ του σταυ ρου ου

του Υι ου ου σου κα τε βλη η θη ο

Α δης και ο Θα α α να τος τε θνη κεν

νε κρω θεν εν τες α νε στη μεν και ζω

η ης η ξι ω θη μεν τον Πα

αρ δει σον ε λα βο μεν την αρ χαι αι αι

αν α πο λαυ σιν κ δι ο ευ χα ρι

στου ουν τες δο ξο λο γου ου ου μεν ως

κρα ται ον Χρι στον τον Θε ον η μων και μο νον

πο λυ ε ε ε ε λε ον

ον λι θον του μνη μα τος σφρα γι

σθηναι μη κω λυ υ υ υ υ υ σας κ την

πε τραντης πι στε ως α νη στας πα

ρε σχες πα α α σι Κυ υ ρι ε δο ο

ο ο ξα σοι

ων μαθη τω ω ων σου ο χο

ρος συν μυρο φοροις γυναι ξιν α γαλ λε

ταισυμ φω ω ω ω ω ω νως κοι

νην γαρ ε ορ την συν αυ τοι οι οis

ε ορ τα ζο μεν εις δο ξαν και τι μην της

ση η ης α να στα σε ως και δι αυ

των φι λανθρωπε Κυ ρι ε τω λα ω

του παρα α σχου το με γα ε ε ε ε λε ος

Υ περ εὐ λο γη με ε ε ε
νη υ παρ χεις Θε ο το κε Παρ θε ε ε
νε υ μνου μεν σε δι α γαρ του εκ σου
σαρκω θε ε εν τος ο Α δης ηχ μα λω τι
σται Δ ο Α δαμ α να κε κληται β η κα
τα ρα νε νε κρωται η Ευ α η λευ θε ρω
ται ο Θα α α να τος τε θα α
να τω ται αι και η μεις ε ζω ο ποι
ηθη μεν δι ο α νυ μνου τες βο ω ω
μεν εὐ λο γη τος Χρι στος ο Θε ος η μων ο
ου τως ευ δο κη σας δο ο ο ο ξα σοι Δ

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ Ν. ΠΑΓΑΝΑ

Τρόπος 6'. Δι — 3

Δ ο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο

ξα εν υ ψι στοις Θε ω και ε πι γης ει

ρη η νη εν αν θρω ω ποις ευ δο

χι ι ι α Δ

μνου ου μεν σε ευ λο γου μεν

σε προ σκυ νου μεν σε δο ξο λο γου

με εν σε ευ χα ρι στου ου με ε

ε εν σοι δι α την με γα α λην σε

δο ο ο ξαν Δ

Κ υ ρι ε Βα σι λευ ε που ρα νι

εθε ε ε ε πα τερ Παν το κρα α α

τωρ Κυ ρι ε Υι ε μονο γε νες

Ι η σου Χρι στε και Α α γι ον

Πνε ε ευ μα

Κ υ ρι ε ο Θε ος ο α μνος ος

του Θε ου ου ου ο Υι ος του Πα τρος ο

αι αι αι αι ρων την α μαρ τι αν του

χο ο ο ο σμου κ ε λε ε η

σον η μας ο αι αι αι ρων τας

α μαρ τι ι ι ας του χο ο ο σμου

Π ρος δε ξαι την δε ε η σιν η μων

ο κα θη με νος εκ δε ξι ω ων του ου Πα

τρός και ε λε η σον η μα α ας

τι συ ει μο νος Α γι ος συ

ει μο νος Κυ ρι ο ος Ι η σους Χρι

στος εις δο ο ο ξαν Θε ου Πα τρος

α μη ην

Κ αθ ε κα στην η με ραν ευ λο γη η

η σω ω σε και αι νε ε σω το ο νο

μα α σου εις τον αι ω ω ω να και εις

τον αι ω να του αι ω ω ω νος

Κ α τα ξι ω σον Κυ ρι ε εν τη η

με ρα τα α αυ τη α να μαρ τη η η τούς

φυ λα χθη η ναι η μα ας

Ε υ λο γη τος ει Κυ ρι ε ε

ο Θε ος των πα τε ε ρω ων η μων και

αι νε το ο ο ον και δε δο ξα σμε ε

ε ε νον το ο νο μα α α σου εις τους

αι ω ω να ας α μη η ην Δ

Γ ε νοι το Κυ ρι ε το ε λε ο ος σου

εφ η μας κα θα α περ ηλ πι σχ μεν

ε πι σε ε ε Δ

Ε υ λο γη τος ει Κυ υ ρι

ε δι δα ξο ο ο ον με τα δι και

ω μα τα α α α σου Τρίς, Δ

Κ υ ρι ε κα τα φυ γη η ε γε

νη θης η μιν ε εν γε νε α και γε νε

α ε γω ει ει πα Κυ ρι ε Ε λε η

σο ο ο ον με ι ασαι την ψυ

χη η ην μου ο τι η μαρ το ο

ο ον σοι

Δ

Κ υ ρι ε προς σε κα τε φυ γον δι δα

ξο ο ο ον με ε του ποι οι ει ν το θε

λη μα α α σου ο τι συ ει ει ει

ο ο Θε ο ο ος μου

Δ

ο τι πα ρα σοι πη γη ζω ω η ης

εν τω φω τι ι ι ι σου ο ψω

με θα φω ω ως

Δ

Π α ρα α α τει ει νον το ε λε

ο ος σου τοις γι νω σκευ σοι οι οι οι

σε κ Α γι ος ο Θε ος Α γι ος

Ι σχυ ρος Α γι ος α θα να τος ε

λε ε η σον η μας

Δ ο ξα Πα τρι και Υι ω και Α

γι ω Πνευ μα τι και νυν και α ει

και αι εις τους αι ω νας τω ναι ω νων α μην

Α γι ος α θα να τος ε λε ε η σον

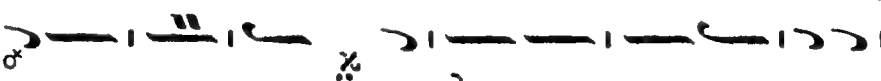

η μας Μέλος στιχηραρικόν Ἀργῶς.

Α α γι ος ο ο Θε ος

Α α γι ος Ι ι σχυ υ ρο ο ο ος

A α γι ι ος α θα α α α α

α α να α α α α α α α το ο

ο ος ^Δ ε λε ε ε η η η η σο

ον η η η μα α α α α α α α

α α α α α α α α α α ας ^Δ

Τρόπος τρίτος ^Γη

Θ ε ος Κυ ρι ος και ε πε φα

^α νεν η μι ιν ^χ ^q ευ λο γη με νος ο ερ

χο με νος εν ο νο μα τι Κυ ρι ου ^Γη

* Ἐνταῦθα πρὸς ἀλλήλους αἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι ἵνα ἐν τῇ ἐκτε-
λέσει τῶν φθόγων νη πα νη, τὸ νη πα διάστημα νὰ γίνῃ ἡμιτόνιον.
ἀπρὸς ἀλλήλους δηλαδὴ ὡς γίνεται τοῦτο εἰς τοὺς χαμηλοὺς νη πα· εἰς
δὲ τὴν συλλαβὴν «θα» ὅτι πλήν τοῦ φθόγου πα ἀπαντᾷ καὶ ὑψηλὸς
βου, τὸ διάστημα τῶν φθόγων τούτων, τοῦ πα βου δηλαδὴ, νὰ γίνῃ
ἡμιόλιον, καὶ τότε θὰ ἐκτελεσθῇ σῶς καὶ ἀνελλιπὴς ὁ δεύτερος Τρό-
πος, ἥτοι τὸ μέλος αὐτοῦ θὰ ὁδεύτῃ ἐπὶ δύο συνημμένων τετραχόρδων.
ὦ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ὕποσημειώσει ἐκτενῶς ἀναφέρεται· τότε δηλ. θὰ
ἴδωμεν τὸν γνήσιον δεύτερον Τρόπον.

ⲉ ⲟⲥ ⲕⲩ ⲣⲓ ⲟⲥ ⲕⲁⲓ ⲉ ⲡⲉ ⲫⲁ ⲛⲉⲛ ⲧⲉ
ⲉ

ⲙⲓⲛ ⲉⲩ ⲗⲟ ⲓⲧⲉ ⲙⲉ ⲛⲟⲥ ⲟ ⲉⲣ ⲭⲟ ⲙⲉ ⲛⲟⲥ

ⲉⲛ ⲟ ⲛⲟ ⲙⲁ ⲧⲓ ⲕⲩ ⲣⲓ ⲓ ⲟⲩ ⲡⲓ ⲑ

ⲉ ⲩ ⲫⲣⲁⲓ ⲛⲉ ⲥⲱ ⲧⲁ ⲟⲩ ⲣⲁ ⲛⲓ ⲁ ⲁ

ⲓⲗⲁ ⲗⲓ ⲁ ⲥⲱ ⲧⲁ ⲉ ⲡⲓ ⲓⲧⲉ ⲉⲓ ⲁ ⲡⲓ ⲟ

ⲧⲓ ⲉ ⲡⲟⲓ ⲧⲉ ⲥⲉ ⲕⲣⲁ ⲧⲟⲥ ⲉⲛ ⲃⲣⲁ ⲭⲓ ⲟ

ⲛⲓ ⲁⲩ ⲧⲟⲩ ⲕⲟ ⲟ ⲕⲩ ⲣⲓ ⲟⲥ ⲉ ⲡⲁ ⲧⲧⲉ ⲥⲉ

ⲧⲱ ⲱⲁ ⲛⲁ ⲁ ⲧⲱ ⲧⲟⲟⲛ ⲱⲁ ⲁ ⲛⲁ ⲁ ⲧⲟⲛ ⲡⲓ ⲡⲣⲱ

ⲧⲟ ⲧⲟ ⲕⲟⲥ ⲧⲱⲛ ⲛⲉ ⲕⲣⲱⲛ ⲉ ⲓⲧⲉ ⲛⲉ ⲧⲟ ⲕⲟ ⲉⲕ

ⲕⲟⲓ ⲗⲓ ⲁⲥ ⲁ ⲗⲟⲩ ⲉ ⲣⲩ ⲥⲁ ⲧⲟ ⲟ ⲧⲉ ⲙⲁⲥ ⲕⲟ

ⲕⲁⲓ ⲡⲁ ⲣⲉ ⲥⲭⲉ ⲉ ⲧⲱ ⲕⲟ ⲟ ⲥⲙⲱ ⲧⲟ ⲙⲉ ⲓⲁ

ⲉ ⲉ ⲗⲉ ⲉ ⲟⲥ ⲓⲧⲉ

Σ ε την με σι τευ σα σαν την σω τη

ρι ι αν του γε ε νους η μων χ
 \dot{q} α νυ

μνου μεν Θε ο το ο κε Παρ θε ε νε π
 q εν

τη σαρ κι γαρ τη εκ σου προτλη φθη ση ο

Υι ος του και Θε ος η μων χ
 \dot{q} το δι α

σταυ ρου κα τα δε ξα α με νος πα α θος ε

λυ τρω σα το ο η μας εκ φθο ρας ω ως φι

λάν θρω πο ο ο ο ο ο ο ο ος γ
 η

⓪ τα υ δα τα πα λαι νε ευ μα τι

Θει ω εις μι ι αν τυ να γω γη ην

συ να θροι οι σας π
 q και τε μων θα λας

σαν Ι σρα η λι τη λα ω χ
 \dot{q} ου τος

ο Θε ος η μων δε δο ξα σμε ε νος υ

πα αρ χει η αυ τω μονω α σω μεν ο ο

τι δε δο ο ξα α σται

⓪ εκ μη ον των τα παν τα πα ρα γα

γων τω λο ο ο γω κτι ζο με να η τε λει

ου ου με να α Πνε ευ μα α τι Παν το κρα τωρ

Δε σπο τα η εν τη α γα α πη τη ση στε

ρε ε ω σον με

Ⓜ θου προς η μας κρα τει αν α γα

πη σιν Κυ ρι ε η τον μο νο γε νη γαρ

σου ου Υι ον υ περ η μων εις θα α να το ον

δε ε δω ω κας η δι ο σοι κραυ γα ζο μενε υ

χα ρι στουν τες δο ξα τη δυ να α μει

σου Κυ υ ρι ι ε Γ
γγ

Π ρος σε ορ θρι ζω τον του παν τος Δη

μι ουρ γον την υ περ ε χου σα αν παν τα

νουν ει ρη η νην q π δι ο τι φως τα προσ ταγμα

τα σου εν οis με καθ ο δη η γη η σον Γ
γγ

Α δυσ σος ε σχα τη α μαρ τι ων ε κυ

κλω σε με και εκ λει ει πει το ο πνε ευ

μα α μου π q αλλ εκ τει νας Δε σπο τα σον υ

ψη λον βρx χι ο να x q ως τον Πετρον με

κυ βερ νη η τα δι α α σω ω σον Γ
γγ

Ω ς πα λαι τας ευ σε βεις τρεις παι δας ε

δρο σι σας εν τη φλο γι ι τη χαλδα ι κη

τω φω τι στι κω της Θε ο τη τος πυ ρι

και η μας κα ταυ γα σον ευ λο γη τος ει

κρα α ζον τα ο Θε ος ο των πα

τε ε ρων η μων

στε κτω πυ ρι ι ε νω θεν

τες οι Θε ο σε βει α προ ε στω τες

νε α νι ι αι π τη φλο γι δε μη η

λω βη θεν τες Θει ον υ μνον ε με ελ πον

ευ λο γει τε πα αν τα τα ε ερ γα Κυ

ρι ι ου τον Κυ υ ρι ι ον

αι νον το θαυ μα και θε ο πρε πες

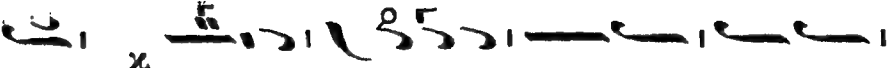

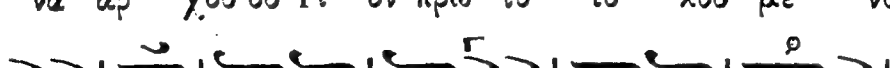
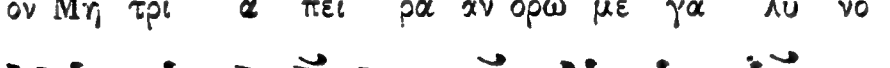
της Παρ θε νου γαρ την κε κλει σμε νην πυ
λην σα φως δι ο δευ ει ει Κυ ρι ι ος π γυ
μνο ος τη ει σο δω και σαρ κο φο ρος
ω φθη εν πα ρο ο δω Θε ος q και με ε
νει η πυ λη κε κλει σμε ε νη q ταυ αυ
την α φρα στως ως Θε ο μη η το ο ρα
με γα λυ υ νω ω μεν
X α ρα ς τα πα αν τα πε πλη ρω ται της
α να στα σε ως την πει ραν ει λη φο ο
τα π q Μα ρι α γαρ η Μαγ δα λη νη
ε πι το μνη μα ηλθεν q ευ ρεν Α γ γε
λον ε πι τον λι θο ον κα θη με νον τοις ι

μα τι οἱ εἰς στραπτοντα και λεε γον
τα π τι ζή τει ει τε τον ζων τα με τα
των νε κρων ουκ ε εστιν ω ωδε αλλ ε
γη η γερ ται χ κα θως ει πε προ
α α α γων εν τη Γαλ λι λαι α η η

Ρυθμός τρίσημος.

ε ο το ο κε η η ελ πι ι ις
πα αν των των Χρι στι ι α νων η η σχε
πε φρου ου ου ρει φυ υ λατ τε ε ε του ους ελ
πι ι ζον τας εις σε η η ρυθμός δίσσημος, Εν νο

μω σκι α και γραμ μα τι τυ υ πον κατ
ι ι δω μεν οι οι πι ι στοι ρι π
παν αρ σεν τω την μη τραν δι α νοι

 γον ^χ₉ Α γι ο ον Θε ω δι ο πρω

 το ο το κον Λο ο γον Πα τρος Α

 να αρ χου ου Υι ον πρω το το κου με νο

 ον Μη τρι α πει ρα αν δρω με γα λυ νο

 με ε ε ε ε ε ε ε ε εν

Τρόπος δ'. Βου. κ

 Ε υ αγ γε λι ι ζου γη χα ραν με

 γα α λην αι νει ει τε ε ου ρα νοι Θε

 ου την δο ο ξαν ⁶_κ

 Ω ς εμ ψυ υ χω Θε ου κι βω τω

 ψαυ ε ε τω μη δα μως χει ρα α μυ η τω ⁶_κ

 χει ει λη δε πι στων τη Θε ο το κω α σι

 γη τως φω νη ην του Αγ γε ε λου α να

μελποντα ⁶κ εν α γαλ λι α σει βο α

τω ^πq χαι ρε κε χα ρι τω ^ρμε ε νη ο

Κυ ρι ος με τα σου ου ου ⁶κ

Θ ε ος Κυ ρι ι ος και αι ε πε φλ νεν η

μιν ⁶κ ου στη σα τε ε ορ τη ην και α

γαλ λο με νοι δε ε ευ τε με γα λυ νω

μεν Χρι στον με τα βα ι ι ων και κλα

δων υ υμνοις κραυ γα ζοντες ευ λο γη με νος

ο ο ερ χο με νος ^Δεν ο νο μα τι

Κυ ρι ι ου Σω τη ρος η μω ων ⁶κ

Θ το ο κος σου α φθο ρος ε

δει ει χθη Θε ο ο ος εκ λα γων σου προ

ηλ θε ⁶κ σαρκο φο ο ρως ως ω φθη ε

πι γης και τοις αν θρω ποις συν α α

νε στρα α φη σε Θε ο το κε δι ο

πάντες με γα λυ νο μεν ⁶κ

Α πας γη γε νης σκιρ τα α τώ τω Πνευ μα τι

ι λαμ πά α δου χου με νος ⁶κ πα νη γη ρι

ζε τω ω δε π α υ λων νο ο ών

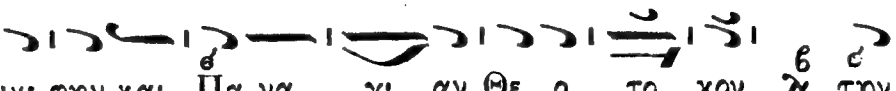
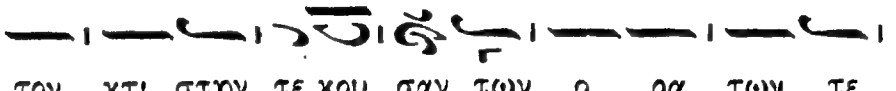

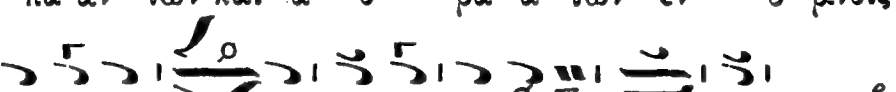
φυ σις γε ρε ρου σα ⁶κ την ι ε ραν

πα νη γυ ριν της Θε ο μη η το ο

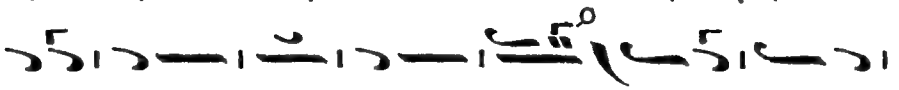

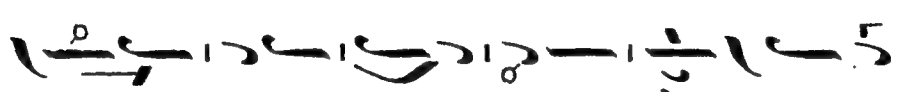

ρος ^Δ και βο α α α α α α τω ^Δ

χαι ρις Παμ μα κα ρι στε ⁶κ Θε ο το ο

κε α γνη η α ει παρ θε νε ⁶κ

 Σ ε την υ περ ε ε εν δο ξον νυ

 υμ φην και Πα να γι αν Θε ο το κον λ την

 τον κτι στην τε κου σαν των ο ρα των τε

 πα αν των και α ο ρα α των εν υ μνοις

 με ε γα λυ νο με ε ε ε ε εν λ

Τρόπος λ α'. Κε $\frac{\lambda}{\pi}$

 Σ ε την υ περ νουν και λο ο γον μη τε

 ε ε ρα Θε ου την εν χρο ο ο νω τον

 α χρο νον α φρα α στως·κυ η σα σαν οι πι

 στοι οι ο μο φω νως με γα λυ νο ο

 ο ο μεν $\frac{\lambda}{\pi}$

 ε ος Κυ ρι ος και ε πε φα γεν η

μιν ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν

ο νο μα τι Κυ ρι ι ου [✠]q

Τ ον συν α α α ναρ χον Λο γον Πα τρι

και Πνευ μα τι [✠]q τον εκ Παρ θε νου τεχ

θε εν τα εις σω τη ρι ι αν η μων α

νυ μνη σω μεν ποι στοι οι και προ σκυ νη σω

μεν ο τι ηυ δο κη σε σαρ κι α νελ

θειν εν τω Σταυρω και θη νη τον υ πο μει

νη [✠]q και ε γει ει ει ραι τους τε θνε ω ω

τας εν τη εν δο ξω Α νη στει αυ του [✠]q

✠ αι ρε πυ υ υ λη Κυ ρι ου η α

δι ο δευ τος χαι ρε τει ει ει χος και

σκε ε . πη των προστρε χον των εις σε ^χ _q χαι αι

ρε α χει μα στε λι μην και α πει ρο γα με ^χ _q

η . τε κου . σα εν σα ρ κι τον Ποι η τη ην σα

και Θε ον πρε σβευ ου σα μη ελ λι πης υ

περ των α νυ μνου ουν των και προ σκυ νου ουν

των τον το κον σου ου ου ου ου ου ου ^χ _q

Η σα ι α χο ρευ ε η Παρ θε

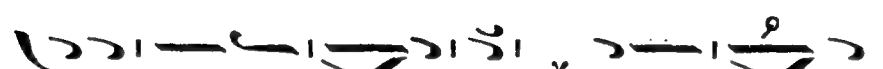

ε νος ε σγεν εν γα στρι και ε τε κεν

υι ον τον Εμ μα νου ηλ ^χ _q Θε ον

τε και ανθρω πον α να το λη ο νο μα αυ

τω ον με γα λυ νον τες την Παρ θε νον

μα κα ρι ζο ο ο ο ο μεν ^χ _q

Η ζω η εν τα α φω κα τε τε ε ε

 θης Χρι στε ^κ_q και Αγ γε λων στρα τι

 αι αι ε ξε πλητ τον το ^κ_q συγκα τα θα

 σιν δο ξα ζον τες την σην ^κ_q

Α ξι ον ε στιν με γα λυ νειν σε τον

 ζω ο δο ο ο την ^κ_q τον εν τω Σταυ

 ρω ω τας χει ει ρα εκ τει ναν τα και συν

 τρι ψαν τα το κρα τος του ε χθρου ^κ_q

Τρόπος λ β'. Νη ♪ (6)

Τ ω την α θα τον κυ με νο με νην

 θα λητ σαν Θει ω αυ του προσ ταγ μα τι α νη

 ξη ρα να αν τι και πε ζευ σχι δι αυ

της τον Ισραηλ την λαον καθ

ο ο δη γησαν τι Κυριω ασωμεν εν

δοξως γαρ δεδοξασται

τω δογμα ατι τω τυραννι

κω οι ο σσι οι οι τρεις παιδες μη ηπεισθεν

τες εν τη καμινω βληθε εν τες

θεον ο μολογουν φαλλοντες ευλο

γειται τα εεργα Κυριου το ον

Κυριον

τον αχωρητον θεον εν γα

στριχωρισασα και χαντωκο

σμων κυ η σα σα σε υμνου ου μεν

Πα να γι ι α Παρ θε νε
Ψ υ χαι αι αι αις κα θα ρις και αρ
ρυ πω τοις χει λε σι δευ τε με γα λυ νω
μεν την α κη λι δω τον και υ περ α γνον
μη τε ε ε ρχ του ου Εμ μα νου ηλ
δι ι αυ της το εξ αυ της προτ φε ρον τες πρε
σβει αν τε χθε εν τι φει σαι των ψυ χων η
μων Χρι στε ε ο Θε ος και σω σον η μας

Τρόπος δ'. Δι

Θ ε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η
μιν ευ λο γη με ε ε νος ο ερ χο με
νος εν ο νο μα τι ι Κυ ρι ου

Α γ γε λι και δυ να α α μεις ε

πι ι το μνημα σου και οι φυ υ λασ σον τε; α

πε νε κρωθησαν και ι στα

το Μα ρι ι α εν τω τα α φω ω ζη του

ου ου σα το α χραν τον σου σω ω ω μα

ε σκυ λευ σας τον Α δην μη πει ει ρα

σθεις υπ αυ του υ πην τη σας τη Παρ

θε ε ε νω δω ρου ου ου με νος την

ζω ην ο α να στας εκ τω ων

νε κρων Κυ υ ρι ε δο ξα α σοι οι οι

Τρόπος λ γ'. ἡ βαρὺς αα Γα.

Μ η της φθο ρα ας δι α πει ραν κυ

ο φο ρη σκ σα ηη και πκν τε χνη μο
 νι λο γω σαρ κα δα νει σα σα π q Μη τηρ α
 πει ραν δρε Παρ θε νε Θε ο το ο κε δο
 χει ει ον του α στε κτου χω ρι ον του α πει
 ρη πλαστερ γου σου σε με γα λυ υ νο ο μενη η
 ε ο ος Κυ ρι ος και ε πε ε φα
 νεν η μιν ευ λο γη με νος ο ερ γο με
 νος εν ο νο μα τι Κυ ρι ι ι ου ηη
 α τε ε ε λυ σας τω Σταυ ρω σου
 τον θανα τον η νε ω ξας τω λη στη
 τον Πα ρα δει σον των Μυ ρο φο ρων τον θρη
 νον με τε βχ λες και τοις σοις α πο στο λαις κη

ρυ υτ τειν ε πε τα ξας ηη ο τι α

νε ε στης Χρι στε ο Θε ος πα ρε χων

τω κο ο σμωωτο με γα ε ε λε ε ος ηη

ς της η μων α να στα σε ως θη

σχυ ρι σμα τους ε πι σοι πε ποι θο ο

τας Πα νυ μνη τε εκ λα κου και βυ θου πται

σμα των α να γα γε π q συ γαρ τος υ πευ θυ

νης τη α μαρ τι α ε σω σας τε κου ου σα

την σω τη ρι ι αν η προ το ο ο

κου Παρ θε νος και εν το ο ο κω Παρ θε

νος και με τα το κον με νεις ου ου σα Παρ

θε ε νο ο ο ο ο ος ηη

Τ ι αν τα πο δω σω μεν τω Κυ

ρι ω πε ρι παν των ων αν τα πε δω κεν η

μιν ηη δι η μας Θε ο ος εν αν θρω

ω ποις ηη δι α την κα τα φθα ρει

σαν φυ σιν ο λο γος σα ρξ ε γε νε το

και ε σκη η νω σεν εν η μιν ηη προς τους

α χα ρι στους ο ευ ερ γε της προς τους αιχ

μα λω τους ο ε ε λευ θε ρω της προς

τους εν σχο τει κα αθη με ε νους ο Η λι

ο ος της δι και αι ο συ υ υ νης ηη ε

πι τον Σταυ ρον ο α πα θης ε πι τον

Α α δην το φως ε πι τον Θα να τον

η ζω η η α να στα σι ι; δι α τους
πε σο ον τας ηη προς ον βη η σω ω
μεν ο Θε ο ος η μων δο ο ξα α σοι ηη

Τρόπος λ δ'. η Νη

Μ υ στι κως ει Θε ο το κε πα ρα
δει σος α γε ωρ γη τως βλα στη σα σα Χρι
στον η υφ ου το τε Σταυ ρω ζω η φο ο
ρον εν γη πε φυ του ουρ γη ται δε ενδρον η
δι ου ου νυν υ ψου με ε νου προσ κυ
νου ουν τες αυ τον σε με γη λυ νο ο μεν η
Α λ λο τρι ι ον των μη τε ε ρων η
παρ θε νι α και ξε νον ται αις παρ θε ε

νοις η παι δο ο ποι ι α η ε πι
σοι οι Θε ο το ο κε αμ φο τε ρα ω
κο νο μη η θη Δ δι ο σε πασαι αι φυ
λαι τη ης γης α παυστως με γα λυ νο ο μεν

Τρόπος λ η Νη η Γα.

Ε ος Κυ ρι ος και ε πε ε φα α
νεν η η μιν ευ λο γη με νος ο
ε ερ χο με νος εν ο νο μα τι Κυ υ ρι ου
Ξ υ ψευς κα τη η ηλ θες ο ε
ευ σπλαγγ νος τα φην κα τε δε ε ε ξω τρι
η η με ε ρον ι να η μας ε λευ θε
ρω σης των πα θων η ζω η και η α

να στα σις η μων Κυ ρι ε ε δο ξα α σοι η η

Τρόπος λ δ' ρ̣ Νη.

υ υ ρι ε ει και ως νε χρσ ον

εν μνη μει ει ω ρ̣ Ι ου δαι οι οι σε ε

κα τε θεν το αλλ ως Βα σι λε α υ

πνου ου ουν τα στρα τι ω ται αι σε ε ε φυ

λατ τον και ως ζω η ης θη σαυ ρον σφρα

γι δι ε σφρα γι σαν το αλ λα α νε ε στης

και πα ρε ε σχες α φθαρ σιαν ταις ψυ χαι αις

η η η μων

ν
ρ̣

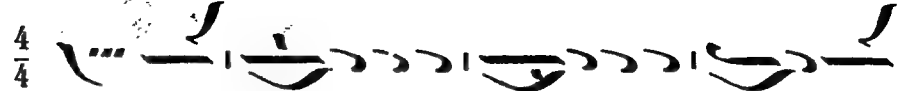
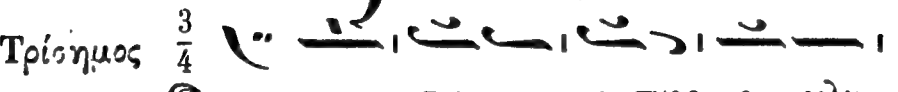

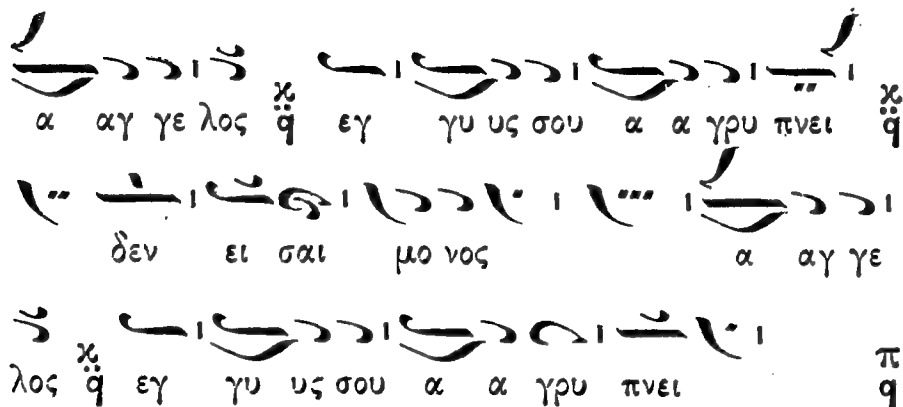
ΑΣΜΑΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑΚΑ

Ρυθμός τετράσημος

Τρόπος λ α'. ᾠ Πα

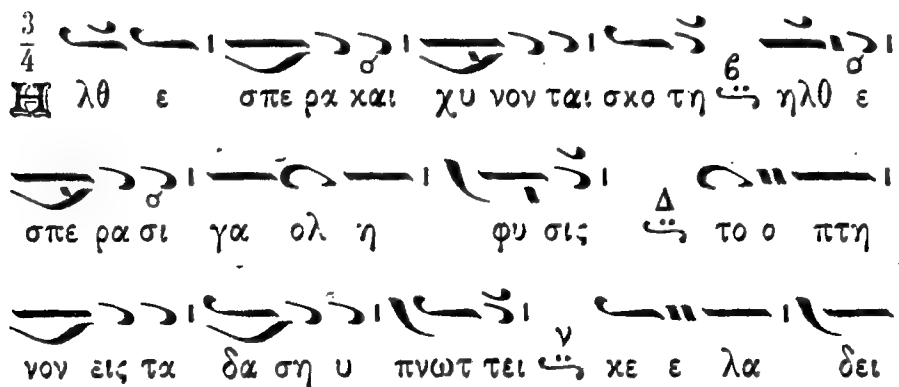
$\frac{4}{4}$
 ο λα α α μ πον α α α στρον τη ης α
 αυ γης $\frac{x}{q}$ ω χρο ο ον ο πο ο ταν
 δου υ υ ση $\frac{x}{q}$ και ε ε ε πι πνευ ε ευ
 ση τη η ης νυ κτος $\frac{x}{q}$ η α α αυ ρα η η
 η τερ πνη $\frac{x}{q}$ η α α αυ ρα η η η τερ πνη $\frac{p}{q}$
 Τρίσημος $\frac{3}{4}$
 ο ταν ο υ πνος ο γλυ
 κως τα βλε ε φα ρα σου κλει ει ει
 ση $\frac{x}{q}$ δεν ει σαι μο νος

ὦ, μὴ φοβῆσαι ἄν πυκνὸν σὲ περιβάλλῃ σκότος!
 αὐτὸς ἐπὶ τῆς κλίνης σου προκύπτει τρυφερός,
 ὦ, μὴ φοβῆσαι, ἄν ἡχῇ σφοδρὸς θυέλλης κρότος,
 κρυφίως σὲ στεγάζουσι τὰ θεῖά του πτερὰ.
 Γλυκύς, ἀόρατος καθὼς ἄβυσσος πνοὴ γαλήνης
 εἰς τὴν ψυχὴν σου ἀρετὴν κ' εὐσέβειαν ἐμπνέει,
 κ' εἰς κακὴν πράξιν ἄν ποτὲ τὰς χεῖράς σου μολύνῃς,
 σὲ ἀτενίζει λυπηρῶς καὶ θλίβεται καὶ κλαίει.
 ὦ, φίλε μου, οὐράνιε, ὦ φύλαξ ἄγγελέ μου,
 ὅστις τὴν νύκτ' ἀόρατος ἐγγύς μου ἀγρυπνεῖς·
 μυρία ἔτη φύλαττε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου,
 τοὺς ὁρατοὺς ἄγγέλους μου, τοὺς φίλους μου γονεῖς!

Ρυθμὸς τρίσημος

Τρόπος 6'. Δι.

μον ἡ αυ ρα κι η βρυ σις κε ε λα
 δει μον η αυ ρα κι η βρυ σις

6
 κ

Ἡ σελήνη ἀνέτειλεν ἤδη,
 αἱ ἀκτῖνες γελοῦν αἱ χρυσαί της,
 πλὴν δὲν δύναται, φεῦ, νὰ τὴν ἴδῃ,
 ὁ τυφλὸς καὶ χωλαίνων ἐπαίτης.
 Σωρὸς ἄστρων ματαίως ἀστράπτει
 μάτην ἔχ' ἡ ἡμέρα αὐγὴν,
 δι' αὐτὸν μαῦρον κάλυμμα θάπτει
 καὶ ἡλίους καὶ ἄστρα καὶ γῆν.
 Ἡ πνοὴ τῶν ἀνέμων τὸν δέρει,
 βαίνει πλάνης, γυμνὸς καὶ πεινῶν,
 καὶ μυρία δεινὰ ὑποφέρει,
 αἰωνίως θρηγῶν καὶ πονῶν.
 Ἦλθ' ἐσπέρα καὶ χύνονται σκότη,
 εἴμ' ἐπαίτης, τὸν οἶκτον ζητῶ,
 ἀδελφοί! δότε ὅπως καὶ ὅτι,
 ἐν ψυχίον μ' ἄρκεϊ καὶ αὐτό.
 Ἀδελφοί, δότε, δότε καὶ βλέπει
 τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμὸς ἀγρυπνῶν,
 αὐτοῦ εἴθε ἡ χεὶρ νὰ σᾶς σκέπη
 ἀπὸ πόνων, κινδύνων, δεινῶν.
 Δότε κ' εἴθε ὁ χρόνος ὁ γέρων
 νὰ σᾶς φέρῃ χαρὰν διαρκῆ,
 κ' εἴθε πάντοτε τῶμμα σας χαῖρον
 ν' ἀπολαύσῃ τὸ φῶς τὸ γλυκύ.

Ρυθμός δίστημος

Τρόπος 6'. $\text{C} \Delta \iota$.

$\frac{2}{4}$ T ου Πα σχα η χρυ ση η η αυ
 γη μου σχες γλυ κο ο ο μοι ρα α α α
 ζει ει C χρυ σο ο ος πα ρα α α δει
 σο ο ος η Γη η Δ δρο σο λου
 σμε ε ε νος μοι α α α ζει C δρο σο
 λου σμε ε ε νος μοι α α α α α ζει Δ

Ἀστέρια σπάνια κυκλοῦν σ' τὸ πέλαγος νὰ δύσουν,
 λυπητερά χρυσοφιλοῦν τὰ σύννεφα πρὶν σβύσουν.
 Χρυσανεβαίνει γελαστός ὁ ἥλιος ἀπ' τὸ κύμα
 καθὼς ἀνέτειλ' ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸ μαῦρό μνημα.
 Χαμογελᾷ γλυκὰ ἡ γῆ φωτοπλημμυρισμένη
 καὶ σ' τὰ λουλούδια ἡ αὐγὴ μαργαριτάρια ραίνει.
 Θάλασσα, γῆ καὶ οὐρανοί, ἄνθοι 'ποῦ δροσοθάλλουν,
 ὅλα θαρρεῖς μὲ μὲν φωνή «Χριστὸς ἀνέστη» ψάλλουν!

Ρυθμός τρίσημος (ἀργότατον)

Τρόπος γ'. $\text{C} \Gamma \alpha$.

$\frac{3}{4}$ C ε ος Θε ος με γα λος ευ να

τος πω χει χρυ σο εις τον αι
 θε ε ρα θρο νο ηη Γγ Ου
 ρα νο κχι Θα λασ σαν Αυ τος ηη ε ξου σι
 α ζει με ε να βλε με μα μο νο ηη
 ε ξου ου σι α α ζει με ε να
 βλε με μα μο νο Γγ

Θεός, Θεὸς μέγας, δυνατός!

ἄχ, πῶς Τὸν ἀγαπάει ἡ ψυχὴ μου!

ἀκούει σ' ἂν προσεύχῳμαι Αὐτός

μ'ἀγάπη πατρικὴ τὴν προσευχήν μου.

Αὐτὸς ἀπὸ κινδύνου καὶ δεινὰ

ἔδω σ' τὴν γῆν τὰ τέκνα Του φυλάει,

Αὐτός, Αὐτός τὴν νύκτα σκοτεινὰ

ἐπαγρυπνεῖ σ' τοῦ ὀρφανοῦ τὸ πλάϊ,

Αὐτὸς ἀγάπης· φλόγα μαγική,

τὸν ἥλιο Του κάθε αὐγή μᾶς στέλλει

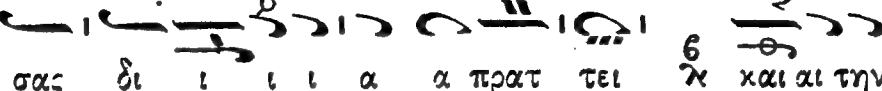

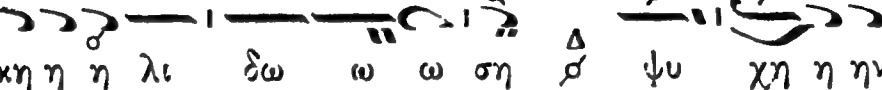

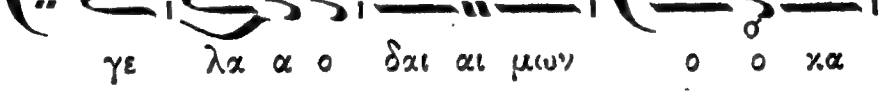
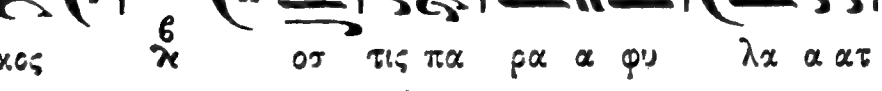

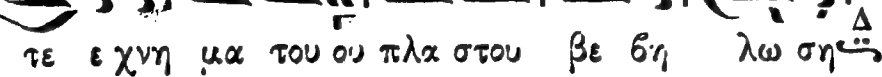
καὶ πάντ' ἀγάπης αἶσθημα γλυκὺ

νὰ βασιλεύῃ σ' τὴν ψυχὴ μας θέλει.

Αὐτός τὰ ρόδα, τ' ἄνθη μᾶς σκορπᾷ,
 Αὐτός, Αὐτός καθε καλὸ μᾶς δίνει·
 Ἄχ! ἡ καρδιά μου πῶς Τὸν ἀγαπᾷ,
 πῶς Τὸν λατρεύει μὲ εὐγνωμοσύνη!

Ρυθμὸς τετράσημος

Τρόπος δ'. κ Βου.

$\frac{4}{4}$
 ① ταν πο τε α α μαρ τη μα Δ η χειρ

 σας δι ι ι ι α α πρατ τει 6 κ και αι την

 α γνην σας α α α πει λει 2 ψυ χην να

 κη η η λι δω ω ω ση Δ ψυ χη η η η

 να κη η η λι δω ω ω ση 6 γοργῶς 3/4 κ

 γε λα α ο δαι αι μων ο ο κα

 κος 6 κ ος τις πα ρα α φυ λα α ατ

 τει Δ ι να α το κα αλ λι

 τε ε χνη μα του ου πλα στου βε βη λω ση Δ

ι να α το κα αλ λι τε εχ νη μα του ου

πλα στου βε ε βη λω ση

6
κ

“Οτ’ ἡ ψυχὴ σας ναυαγεῖ ἐπ’ ἠθικοῦ σκοπέλου,
ἀπόκρυφος δὲν χύνεται εἰς τὴν ψυχὴν σας λύπη;
εἴν’ ἡ κρυφία οἰμωγὴ τοῦ φύλακος ἀγγέλου,
δοσις πετᾶ πρὸς τὸν Θεόν, τὸ σφάλμα σας νὰ εἴπη!

Μέλος Παμφυλικόν, χροὰ τοῦ λ α’. τρόπου ρ Πα.

Ρυθμὸς τετράσημος

4
4
ς η μο νε ‘που λι ι ι γλυ κυ

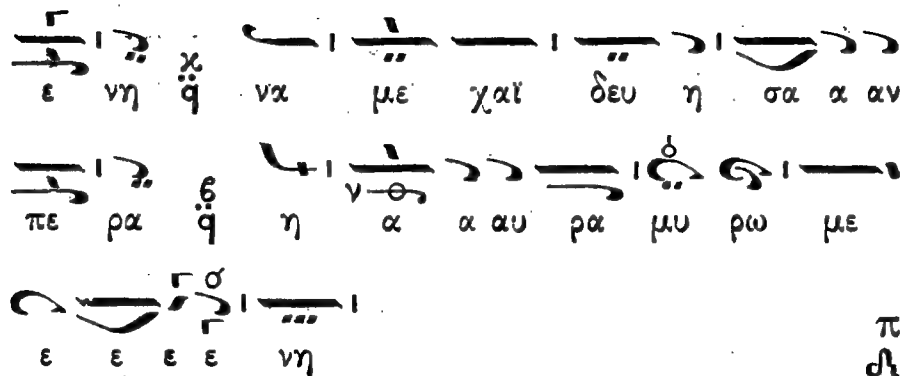
χα ρι τω με ε ε ε εν αη δο ο ο ο ο

νη π ου ου τα α α χ’ω ρα α α κλα διχ

α α α ε χει γλυ κεια φω νη υ ψω ω

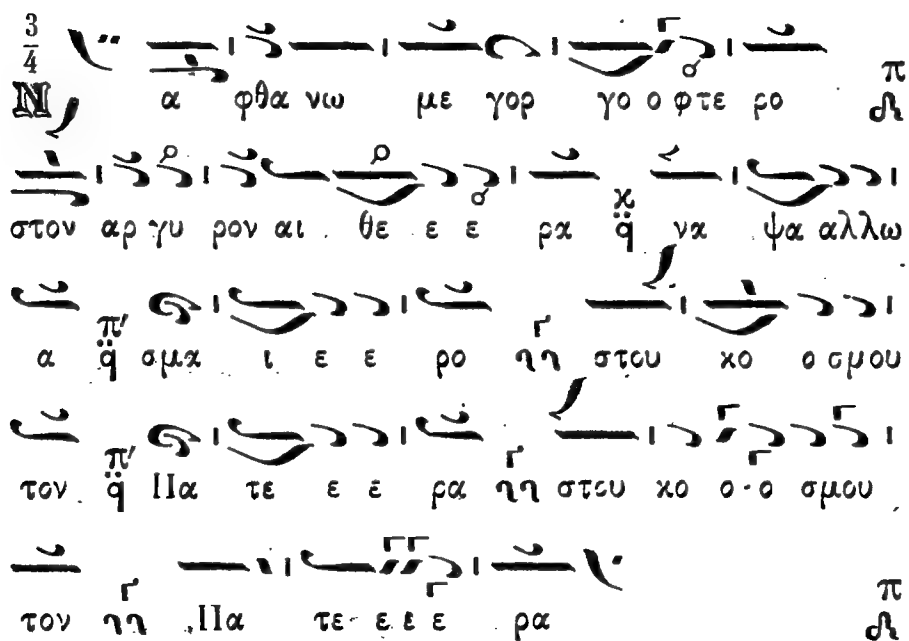
ω ωω νη με σα στα ρο δα τα α

α αν θη ρα νη χω φω λιχ κτι σμε ε ε ε

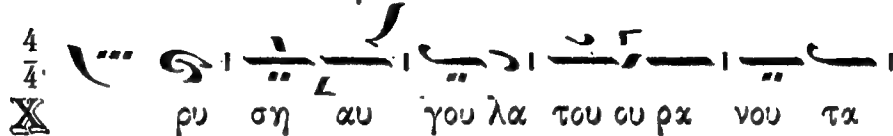

Νά με κοιμίζ' ή σιωπή σ' τῆς νύκτας τῇ γαλήνῃ,
καὶ ή αὐγή ή χαροπή δροσοῦλα νά με χύνῃ.
Κί' ὅταν τὸ φῶς τῆς τ' οὐρανοῦ τὰ σύννεφα χρυσώνει,
κί' εἰς τὴν κορφοῦλα τοῦ βουνοῦ τὴν ἀντιλιὰ ξαπλόνει.

Εἶτα ὁ πέμπτος στίχος εἰς ρυθμὸν τρίσημον Πα.

Τρόπος ὁ αὐτός

σου νε φαρ γυ ρω ω ω ω νει ηη και τη η

ην κορ φυ λα τει ου ου βου νου ηη με λα α αμ ψη

στε φα νω ω ω ω ω νει π $\frac{3}{4}$ ξυ

πνα α τε ξυ πνα τε χ η τη δο νι

λει η εμ προς σας προσ με νει παι αι

δια η σχο λη η εμ προς σας προ σμε νη

παι αι δια η η σχο λη π η

Ἀρχίξ' ἡ βρύσι νά κυλᾷ νεράκια κρυσταλένια
καὶ ραίνει σ' τάνθη τ' ἀπαλὰ δροσοῦλα διαμαντένια.
Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε! κί ἡ βρύσι λαλεῖ
ἐμπρός! σᾶς προσμένει, παιδιὰ ἡ σχολή.

Παιδιὰ ξυπνᾶτε, μὴ πολὺ σᾶν ὀκνηρὰ κοιμᾶστε!
τὴν νύκτ' ἀφῆστε τὴ θολή καὶ τὸ βιβλίον πιᾶστε·
Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε τ' ἀηδόνη λαλεῖ
ἐμπρός! σᾶς προσμένει παιδιὰ ἡ σχολή.

Ροφῶντας μέλι νά βομβῇ ἀρχίζει τὸ μελίσσι
καὶ τ' ἀεράκι θορυβεῖ ἐκεῖ σ' τὸ κυπαρίσσι

Ξυπνάτε ξυπνάτε κι αὐτὸ σᾶς λαλεῖ,
ἐμπρός! σᾶς προσμένει παιδιὰ ἢ σχολή.

Δοξολογῇτ' ἀπ' τὴν καρδιὰ τὸν Πλάστη καὶ Θεό σας
κ' ὅστερα τρέξετε, παιδιὰ, μὲ πόθο σ' τὸ σχολειό σας.

Ξυπνάτε, ξυπνάτε! ξυπνᾷ ὅλ' ἡ γῆ
κι ὁ Πλάστης τὴν βλέπει καὶ τὴν εὐλογεῖ.

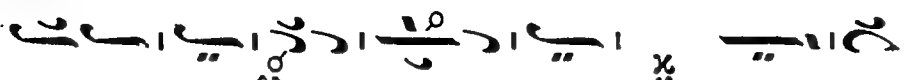
Κτυπᾷ ἡ ὥρα τῆς αὐλῆς ἀκοῦστε πῶς σᾶς κράζει
εἰς τὰ θρανία τῆς σχολῆς κ' ἐκείνη σᾶς φωνάζει.

Κτυπᾷ! μὲ μεγάλη σᾶς κράζει φωνή:

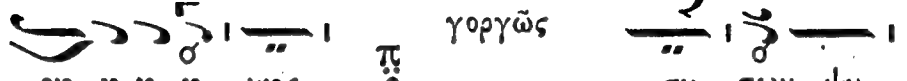
—«Νὰ ὀδοῦμε πρὸς πρῶτος παιδιὰ θὰ φανῇ!»

Ρυθμὸς τρίσημος (ἄργότατον) ὁ αὐτὸς τρόπος Πα.

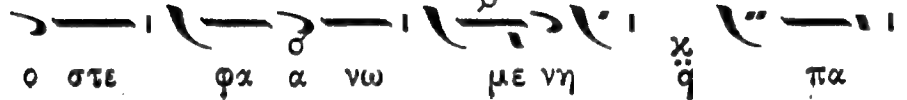
$\frac{3}{4}$
M α να του κο σμου Πα να για ε ε

σε να οι θλι ι με ε νοι ε χου

νε σκε πη και χα ρα κελ πι ι δα τη ης ει

ρη η η η νης γοργῶς συ των ψυ

χω ων Βα σι ι λι ις σα φω το

ο στε φα α νω με νη πα

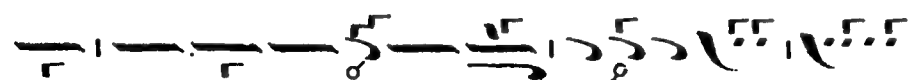

 ρη γορ γίας χα μο ο γε ε λο στη μαυ ρη

 λυ υ πη χει νεις πχ ρη γορ γίας

 χα μο ο γε ε λο στη μαυ ρη λυ πη

 χυ υ νεις

π
δ

Ναί! τὸ παιδάκι τ' ὄρφανὸ τὸ μαυροφορεμένο
 'ποῦ τὸ ψωμὶ μὲ δάκρυα πικρὰ τοῦ πόνου βρέχει,
 σ' ἐσὲ τὸ μάτι του γυρνᾷ χλωμὸ καὶ φοβισμένο,
 'Εσὲ μητέρα του γλυκειά, ἐσὲ μητέρα ἔχει.

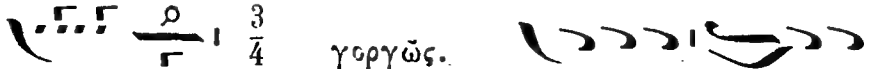
Κι ὁπότεν σφάλμα μέσθ' της πικρὸ κρυβ' ἡ καρδιά μου,
 ποῦ 'ς τὸν Θεό της δὲν τολμᾷ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ,
 σὲ Σένα γονατίζοντας λαλῶ τ' ἀμάρτημά μου,
 νὰ μεσιτεύσῃς Σοῦ ζητῶ γιὰ νὰ με συγχωρήσῃ.

Ρυθμὸς πεντάσημος (7) (ἀργῶς) ὁ αὐτὸς τρόπος Πα.

 ως τον λυπουου μαι τον τυ φλο ο ο

 που σι γα να α α δια βαι αι νει

 που θλι δε ρα α πα ρα πχ τει ει ει

 και μον ο λο ο σκυφτος κρα τει ει ει

 μια γοργῶς. βε ερ γα λυ υ γι

 σμε ε ε νη μια βε ερ γα λυ γι σμε ε ε ε νη

Ἄν λάμπ' ὁ ἥλιος ὁ χρυσοῦς καὶ τ' ἀργυρὸ φεγγάρι,
 Ἄν ἄνοιξις γλυκογελαῖ, με μύρια λούλουδ' ἀπαλαῖ
 με παραδείσου χάρι,
 Ἄν ροδοβόκη ἡ αὐγὴ τᾶσπερ βουνοῦ τὰ χιόνια,
 τί ὠφελοῦνε στὸν τυφλό, ποῦ ζῇ σ' τὸ σκότος τὸ θολό,
 σ' τὴν νύκτα τὴν αἰώνια;
 Δὲν βλέπει τὸ χαμόγελο σ' τῆς μάνας τοῦ τὰ χεῖλια,
 τὸν ἀδελφό, τὴν ἀδελφή, ποῦ με δλόδακρυ μορφή
 χάρια τοῦ κάνουν χίλια.

Μέλος φλογερὸν. Χρόα τοῦ β'. Τρόπου Δι.

Ρυθμὸς τρίσημος

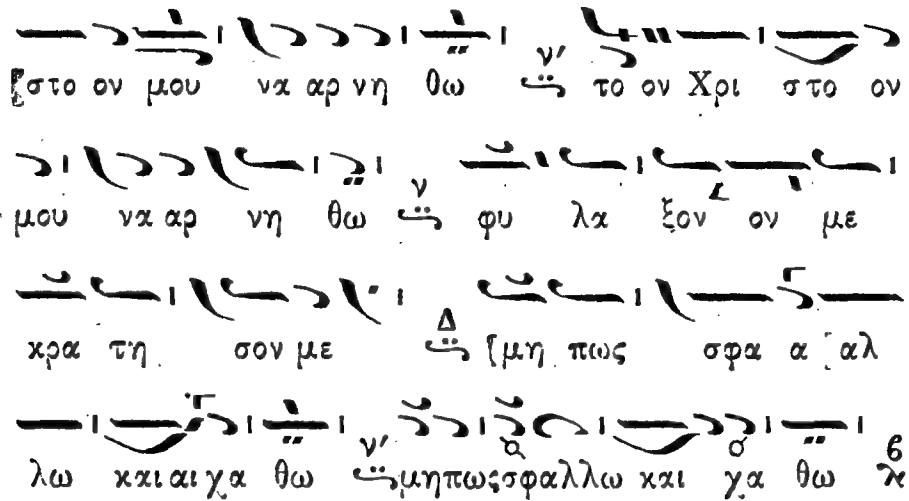
 Ω ω Θε ε μη συυγχω ρη σης α α

 πο Σου ου ου να πλα α νη θω και αι

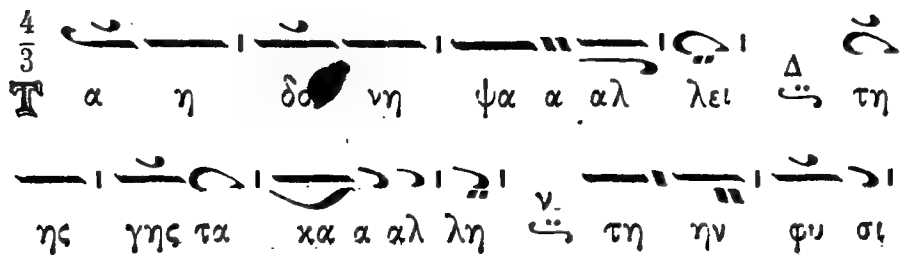
 πο ται μη η με ε α φη σης πο ον Χρι

Μεταξὺ πολλῶν φροντίδων, καὶ μυρίων μεριμνῶν
 τὸν καλλίτερόν μου φίλον, τὸν Σωτῆρα λησμονῶν
 ἀπατῶμαι καὶ πλανῶμαι τὰ τοῦ κόσμου ἐχζήτων
 Δός μοι χάριν ν' ἀπόκρούσω τὴν ματαίαν ἡδονὴν
 κάλεσόν με ἃς ἀκούσω τὴν γλυκεῖάν μου φωνήν.
 παραιτοῦμαι καὶ ἄρνούμαι πᾶσαν κλίσιν σαρκικὴν.
 Ἄς ἐμβῶ εἰς τὸ ταμεῖον ὡς εἰς τόπον ἱερόν,
 καὶ ἐκεῖ τὴν θύραν κλείων καὶ θερμῶς παρακαλῶν
 Τὸν Χριστόν μου καὶ Θεόν μου ἀπαντῶ εἰς τὸ κρυπτόν.

Μέλος φλογερόν. Χρόα τοῦ 6' τρόπου Νη,

Ρυθμὸς τρίσημος

λου ου ου ει 6 γλυ κια α ὄρο σια ν' π γε

ε λου ουν οι κα α αμ πει Δ π α αν

θει ει και λα α αμ πει Δ η η η

σμα α ραγ δε ε νια τους φο ο ρε σια

η η η σμα α ραγ δε ε νια τους

φο ο ρε σια

ν

Μέσ' σ'τὰ χορτάρια, μαργαριτάργια,
ή κρυσταλένια βρύσι σκορπᾶ
ζωή άκμαία, καὶ μύρα νέα,
ποτίζει τᾶνθη τὰ χαροπά.

Φιλιούντ' οἱ κλῶνοι, καὶ βαλσαμόνει
τ' άγνό άέρι τριανταφυλλιά,
ώσάν μικρούλα, φορεῖ νυφούλα,
λευκὸ στεφάνη πορτοκαλιά.

Ἄκοῦς φλογέρα, σ' τὸ λόφο πέρα,
ποῦ μαγευμένη χύνει λαλιά;
μιά βοσκοπούλα πλάϊ σ' τὴ μυρτούλα
μέτὰ χυμένα παίζει μαλλιά.

Γλυκειά κοπέλλα παίζει και γέλα
 όσο ανθίζει και χαίρ' ή γή.
 φτερούγαις έχει πετά και τρέχει,
 άνοιξη, νεότη, χρυσή αύγή.

Μέλος φλογερόν. Χρόα του 6' τρόπου Νη
 Ρυθμός πεντάσημος (άργότατον).

5/8

Ο ταν κοι μου ουν ται τα παι δια α

μες το λευ κο ο τους στρω μα αγ γε λοι κα

α τε βαι νσ ι απ του ρα νσ ε το δω ω

ω μα τον υ πνον ν α φυ λα ξω νε ε των

τρυ φε ρω ων παι δι ω ω ων των τρυ

φε ρω ων παι διων

ν

προς εύκολοτέραν έκτέλεσιν του άνωτέρου πεντασήμου Ρυθμοϋ
 κατ' άρχας άς ψαλλή οϋτω.

Νη

Χ

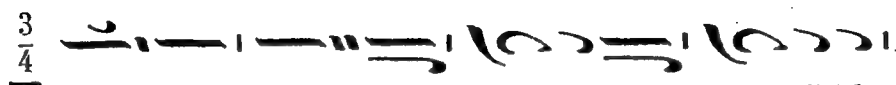
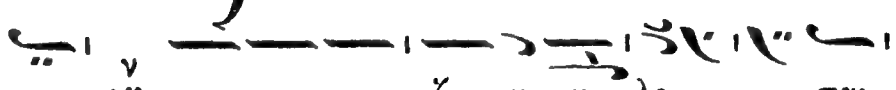
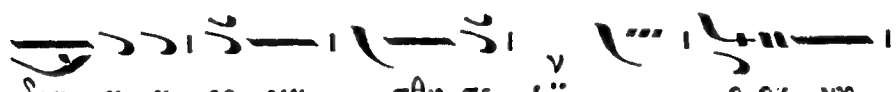
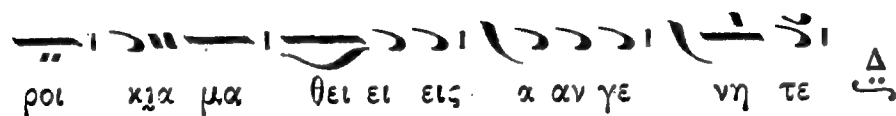
Ο ταν κοι μου ουν ται τα παι δια α

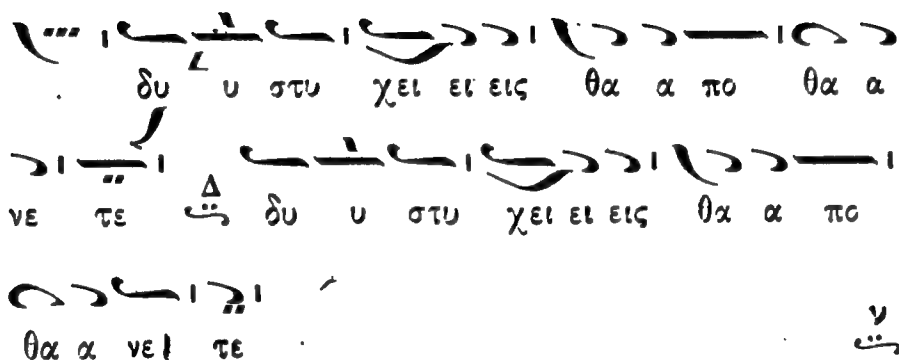

 μες το λευ κο ο τους σρω μα αγ γε λοι κα

 α τε βαι νη σι ι απ τευ ρα νου ου το δω ω

 ω μα τον υ πνον να α φυ λα ξω νε ε των

 τρυ φε ρω ων παι διω ω ω ων των τρυ

 φε ρω ων παι διων

Όταν κοιμούνται τὰ παιδιὰ καὶ ἀγρυπνοῦν τὰστέρια,
 Ἄγγελοι καταβαίνουνε τοῦ Πλάστου περιστέρια,
 δροσιὰ νὰ τὰ σκορπίσουνε καὶ μύρα λουλουδιῶν.

Ρυθμὸς τρίσημος

Τρόπος ὁ αὐτὸς Νη.

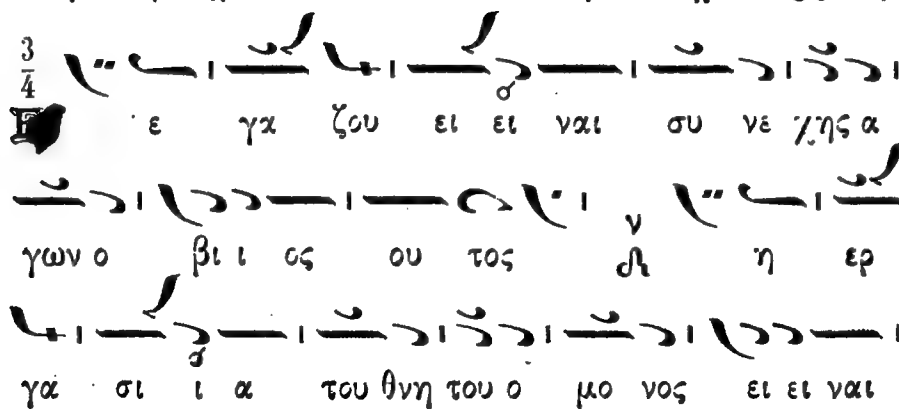

 3/4 Τ ον και ρο ο ον σα ας μη χα α νε

 τε α αχ με ζη η η λο παι

 δια α α ερ γα σθη τε ο οκ νη

 ροι κια μα θει ει εις α αν γε νη τε

Τί σ' τὸν κόσμον αὐτὸν ὠφελεῖ
 ἐὰν ζῆς ἀμαθὴς σὰν τὸ ξύλο;
 Ἄχ! σπουδάστε, παιδιὰ μου μὲ ζῆλο
 τιμὴ ἔχ' ἢ παιδεία πολλή!
 Ὁ ἀγράμματος εἶναι γιὰλὶ
 καὶ διαμάντι λαμπρὸ ὁ σπουδαῖος,
 τὴν παιδεὶ' ἄς ζητῇ κάθε νέος,
 τιμὴ ἔχ' ἢ παιδεία πολλή!
 Τὸν καιρὸ σας μὴ χάνετε!
 Ἄχ, μὲ ζῆλο, παιδιὰ, ἐργασθῆτε·
 ὀκνηροὶ καὶ ἀμαθεῖς ἐὰν ζῆτε,
 δυστυχεῖς θ' ἀποθάνετε.

Ρυθμὸς τρίσημος

Τρόπος $\frac{\lambda}{\pi}$ δ'. $\frac{\lambda}{\pi}$ Νη.

πλουτος ^ν σπειρ ευ δο κι μως το ον
 α γρον ^β και σι τον θα θε ρισης ^Δ
 ε αν βι ω σης ο κνη ρος ^γ
 οικ τρωσ θα τε ε λευ τη σης ^β οικ
 τρωσ θα τε ε λευ τη σης ^ν

Ὡς νόμον ἔχε τῆς ζωῆς· νὰ κινηθῇς νὰ δράσῃς·
 εἶν' ἡ ἀργία ἡ νωθρὰ πηγὴ κακίας πάσης·
 ὡς σήπεται ὕδωρ νεκρὸν καὶ δυσωδίαν χύνει,
 φεῦ! οὕτω καὶ τὸν ὀκνηρὸν τὸ ὄνειδος μολύνει.

Νὰ μένη νῆστις ὁ ἀργῶν, ὁ θεῖος Παῦλος λέγει·
 ὁ ξένος ἄρτος, ὀκνηρέ, τὰ χεῖλη σου δὲν φλέγει;
 μ' ἰδρῶτα μόχθων εὐγενῶν τὸν ἄρτον σου νὰ βρέχῃς,
 τὸν ἄρτον καὶ τὸν ὕπνον σου γλυκύτερον θὰ ἔχῃς.

Εἰς τοὺς ἀνθρώπους τάγαθὰ πωλοῦνται ἀντὶ πόνων·
 ἐργάζου, φίλε! τὸ κακὸν ποτὲ μὴ πράξῃς μόνον·
 τιμίως πλούτει, μὴ ποτὲ κρατήσῃς ξένον χρῆμα·
 καίει τὰς χεῖράς σου αὐτό, εἶν' ἀδικίας κρῖμα.

Μὴ θέλε πλούτη ἄπειρα ἀκόρεστος ν' ἀθροίσῃς,
 ἀλλὰ μὴ στέργε καὶ ἀργὸς μὲ ἔλεος νὰ ζήσῃς·
 κλέπτεις τοὺς ἄλλους παρ' αὐτῶν τὸν ἄρτον ἂν προσμένῃς
 ἐργάζου μᾶλλον κ' ὑπὸ σοῦ ἅς τρέφῃται ὁ πένης.

Μὴ θέλε πλούτη ἄπειρα ἀκόρεστος ἢ ἀθροΐσης
 ἀλλὰ μὴ στέργε καὶ ἀργὸς μὲ ἔλεος νὰ ζήσης·
 ὡς μέλισσα φιλόπονός θησαυρίζε τὸ μέλι,
 πλουτῶν μετρίως σεαυτὸν καὶ τοὺς πτωχοὺς ὠφέλει.

Ρυθμὸς δίσσημος

Τρόπος ὁ αὐτὸς δὲ Νη.

$\frac{2}{4}$
 Η χι ὦν υ ψωθεν πιπτει με ψυ

 χραν σι γη ἡν με ψυ χραν σι γην Ω

 καὶ εἰς σαββατον ἐγ κρυπτεὶ ὁ λην μας

 τὴν Γη ἡν ὁ λην μας τὴν Γην Ω

Χιὼν πίπτει κ' ἐμαράνθη τᾶλσος ὠχρίων

Καὶ ἐξέλιπον τὰ ἄνθη ἐκ τῶν πρασιῶν.

Πίπτει καὶ πενθοῦν οἱ κλῶνες εἰς σιγὴν νεκράν·

τῶν δασῶν αἱ ἀηδόνες ἔφυγον μακράν.

Εἰς ξηρὰ πεδία πίπτε, παγερὰ νιφάς,

κ' εἰς λευκὸν μανδύαν κρύπτε λόφων κορυφάς.

Ἄν δὲν πέσης ὁ δὲν θ' ἀνθήσῃ τὸ χλωρὸν βουνόν,

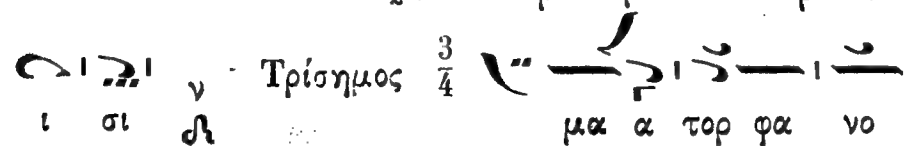
οὐδὲ στάχυς θ' ἀναζήσῃ εἰς ἀγρὸν γυμνόν.

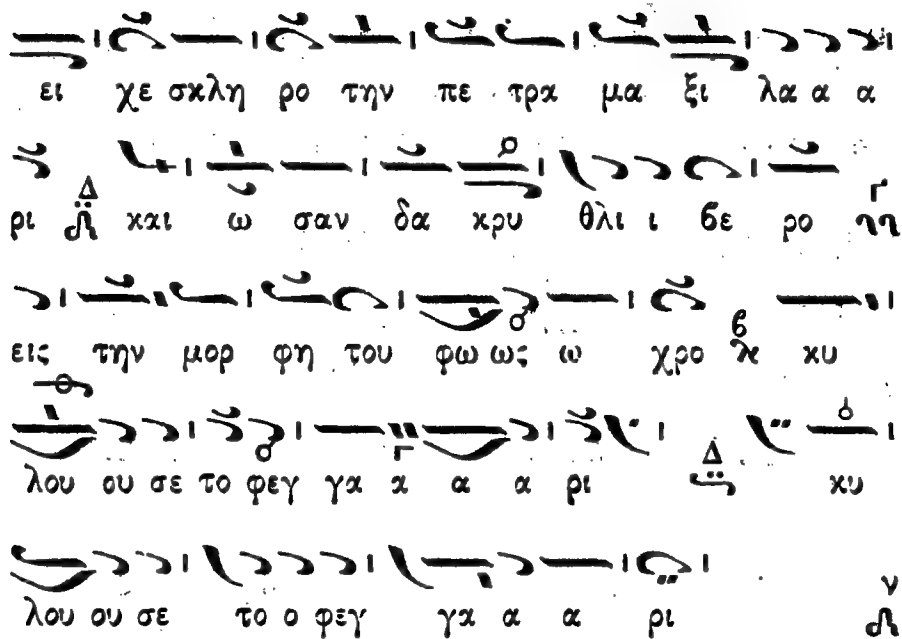
Εἶν' ἡ καλλονὴ ποικίλη τῶν ἐνιαυτῶν,

Ὁ Θεὸς πᾶν ὅ,τι στείλῃ εἶν' εὐλογητόν.

Ρυθμός τετράσημος

Τρόπος δ αὐτός ᾤ Νη.

$\frac{4}{4}$
E να παι δα κι ο ο ορ φα
 νο Δ χθες ει ει ει δα πο νε με ε ε
 νο γ' ει χε ε ε το προ σω πο ο ο
 β χ λο μο και στη η η μορ φη η η του
 το ο ο ο καυ μο ει δα ζω γρα φι σμε ε ε
 νο γ χει μω να ας νυ κτα σι ι ι ι
 Δ γα λια ε σκε ε ε ε πα ζε ε ε ε
 την φυ υ υ υ σι με σα α σο λο θερ
 β μη η φω λια γλυ κα α α κοι μου ου ουν
 ται τα α α α που λια σε μαυ ρο κυ πα ρι ι
 γ γ γ Τρίσημος $\frac{3}{4}$
 ι σι μα α τορ φα νο

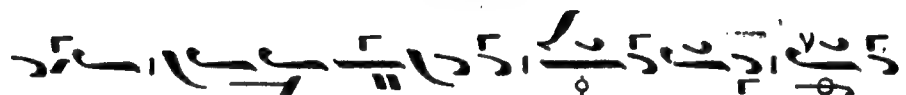
"Ονειρα ἔβλεπ' ἀργυρᾶ τὸ δύστυχο κ' ἐγέλα
 "Αχ! ἔβλεπε πῶς με χαρὰ
 ἡ Μάνα τοῦδ' ἰνε φτερά καὶ τοῦ ἐφώναζ' ἔλα!
 "Ἐξύπνησε ἀπ' τὴν χαρὰ καὶ φώναξε «Μητέρα»!
 ἄχ! σ' τὴ σιγῇ τὴν φοβερά
 τοῦ ἀπεκρίθη θλιδερά τὸ βόγγημα τ' ἀέρα!
 "Αχ! τί σπαραχτικὴ φωνή, τί μαῦρο καρδιοχτύπι!
 πόσο τὸ στήθος μου πονεῖ!
 «μάννα» νὰ κράζῃ, νὰ θρηνῇ, κ' ἡ μάνα νὰ τοῦ λείπη!
 "Ἄς ἡμποροῦσα νὰ γενῶ ἐγὼ γλυκειὰ μητέρα,
 σ' τὸ πονεμένο τ' ὄρφανό
 καὶ νὰ ξεχνᾷ κάθε δεινὸ σ' τὰ στήθια μου 'δῶ πέρα!
 "Ἐλα φτωχάκι μου χλωμό εἰς τὴν ἀγνὴν μ' ἀγκάλη
 νὰ σε ζεστάνω με καῦμό
 σ' αὐτὸ τὸ στήθος τὸ θερμὸ ὅπου γιὰ 'σένα πάλλει!

Κι' ἂν τίποτ' ἄλλο πειρὸ πολὺ δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω,
 κἄν μὲ δλόθερμο φιλὶ
 ἀπ' τῇ ματιᾷ σου τῇ θολῇ τὸ δάκρυ νὰ στεγνώσω!

Ρυθμὸς τετράσημος (γοργῶς) Τρόπος ὁ αὐτὸς δὲ Νη.

$\frac{4}{4}$
 ε λω να ψαλ λω του Θε ου το ο
 νο μα να ψαλ λω κ ο νο μα με γα
 σαν α αυ το κ και α γισ και ευ λο γη η
 το κ δεν ει ναι δεν ει ει ν α αλ λο κ δε εν
 ει ναι δεν η η ει ει ν α αλ λο ν δ

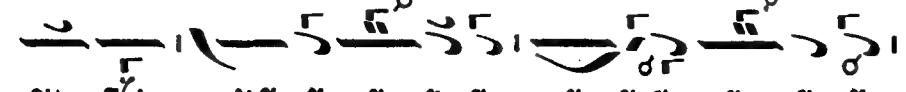
Ἄς ἤμουν βρύσι δροσερὴ σ' τῇ λαγκαδιᾷ 'κεῖ κάτου
 καὶ μὲ τὸ κῦμά μου τάγνῳ
 π' ἀντανακλᾷ τὸν οὐρανὸ νὰ ψάλλω τῶνομά Του!
 Ἄς ἤμουνε γλυκὸ πουλί, τῇ νύχτα στὸ φεγγάρι,
 μέσ' σ' τὰ κλαδιὰ ποῦ κατοικῶ
 τὸ ὄνομά Του τὸ γλυκὸ νὰ κελαῖδῶ μὲ χάρι
 Ἄς ἤμουν ἄγγελος ἀγνός, σ' τὸν οὐρανὸ σιμά Του
 μὲ τὰ χρυσάργυρα φτερά
 καὶ μέρα νύχτα λιγυρὰ νὰ ψάλλω τῶνομά Του.
 Μὰ κι' ἂν δὲν εἶμαι ἄγγελος σ' τὸν κόσμον ἐδῶ χάμου
 νύχτα καὶ μέρα θὰ λαλῶ
 τῶνομα αὐτὸ τὸ ὑψηλὸ ποῦ ἀγαπᾷ ἡ καρδιά μου!

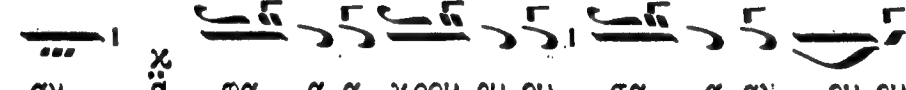

 ι εν γλα οχ α α α α α α α α α α

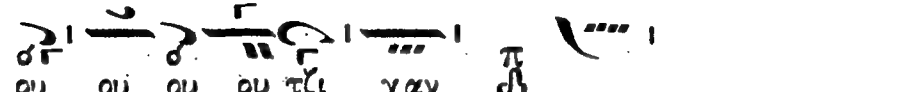

 α α α α α α α α α σι ι ι ι ι

 ι ι ι ιν χ φα α α χρου ου ου ου ου ου

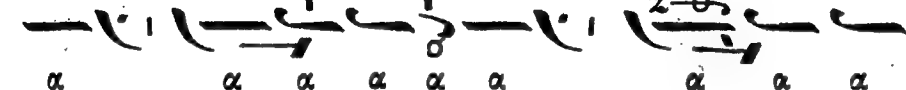

 ου ου ου ηη ου ου ου ου ου ου σα α αν

 ου τζι γα α α α α α α α α α α

 αν χ φα α α χρου ου ου σα α αν ου ου

 ου ου ου ου τζι χαν π

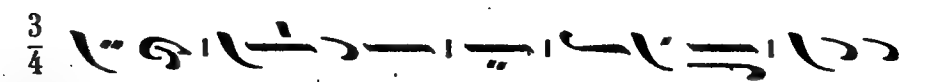

 Α α α α α α α α α α

 α α α α α α α α α α

 α α μη η η η η η η ην π

Ἄλλοτερον ἐλληνιστέ.

Ρυθμός τρίσημος (ἀργῶς) Τρόπος λ δ'. ᾠδὴ Νη.

 α θω ως ε Φοι βορ α πο ρ

τα νε ε ε φη χρυ σο ο προ βαι
 αι νει φω το ο λαμ πης γη ε
 δω ω ο Α α α ναξ το βη μα στε ε ε
 φει και πα ρε λα α αυ νει με τα α
 πομ πης γη και πα α ρε λα α αυ
 νει με τα πομ πης

Ρίψατε ρόδα, δάφνας, μυρσίνας,
 κρίνα σκορπίσατε δροσερά!
 ἐδῶ ἀστράπτουν δόξης ἀκτῖνας
 ἐ βασιλεύς μας λαμπρὸς περᾶ.
 Ὅποια δόξα, ὅποϊον κλέος,
 ὅποια χάρις ὅποϊον φῶς!
 καθὼς ὁ ἥλιος εἶν' ὥρατος
 καὶ τοῦ ἡλίου εἶν' ἀδελφός.
 Κι' ὡς εἰς ἐκεῖνον πτηνῶν χορεία
 ὕμνους τονίζει καθὼς φανῇ,
 ἡ παιδική μας ἡδὴ καρδία
 μ' εὐγνωμοσύνην Αὐτὸν αἰνεῖ.
 Ἴδου τὸ ἄσμα τῶν καρδιῶν μας,
 λαμπρόν, εὐδαίμονα, εὐκλεῆ,

τὸν Ἀνακτά μας τὸν Ἡλιὸν μας
τήρει Θεέ μου ἐν τῇ ζωῇ.
Σὺ μόνον μείζων ἐκείνου εἶσαι
μόνον ἐμπρός Σου γονυπετεῖ,
ἐν τῇ ζωῇ του ἀφθόνως χύσε
ὅ,τι ἡ χεὶρ Σου καλὸν κρατεῖ.

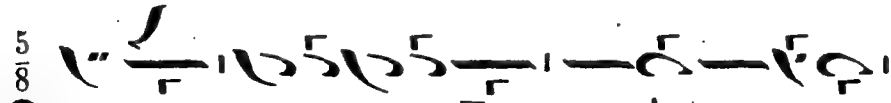
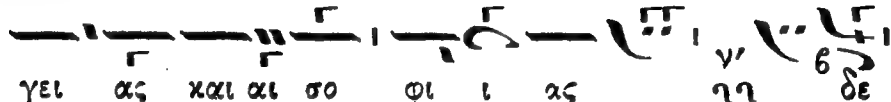
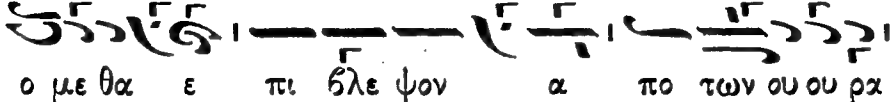
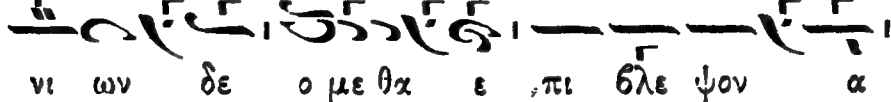

ΩΔΗ

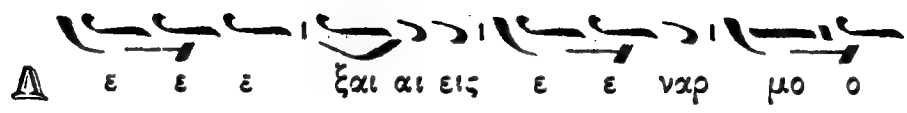
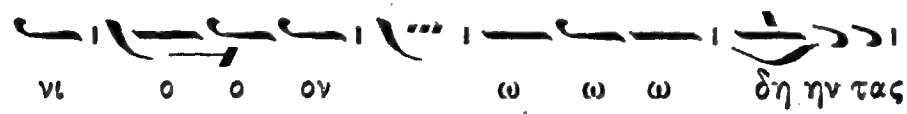
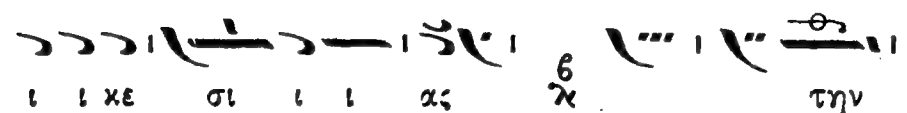
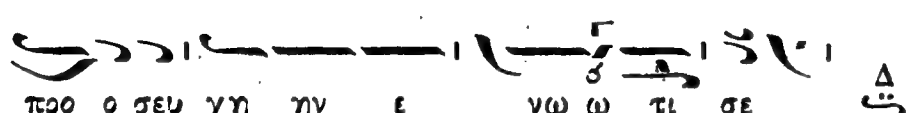
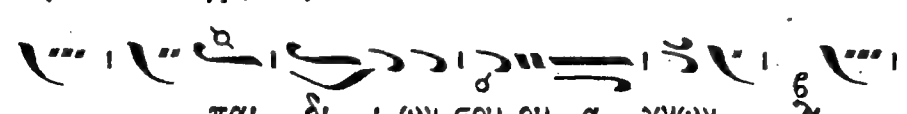
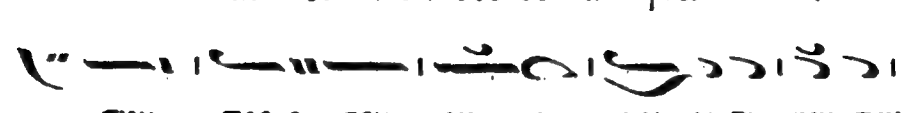
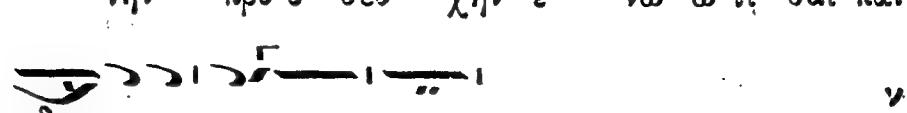
ΕΙΣ ΤΗΝ

Α. Θ. Π. ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

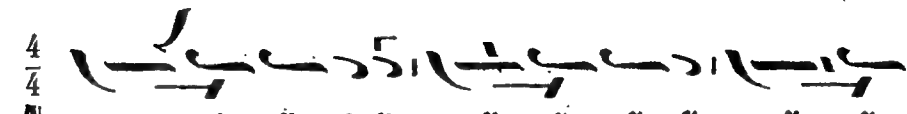
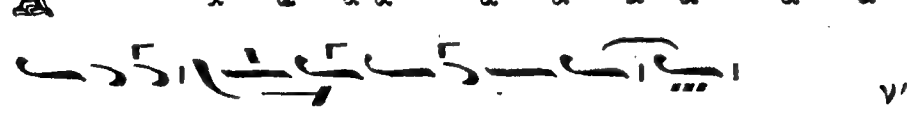
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΤΟΝ Ε΄.

Ρυθμὸς πεντάσημος (ἀργῶς) Τρόπος ὁ αὐτὸς ᾧ Νη.

$\frac{5}{8}$
Ω
χω ρη γε ε Παν υ ψι στε υ

γει ας και αι σο φι ι ας ν' δε

ο με θα ε πι βλε ψον α πο των ου ου ρα

νι ων δε ο με θα ε ,πι βλε ψον α

πρ των ου ου ρα νι ων γοργότατον $\frac{3}{4}$

 Α ε ε ε ξαι αι εις ε ε ναρ μο ο

 νι ο ο ον ω ω ω δη ην τας

 ι ι κε σι ι ι ας ⁶κ την

 προ ο σευ χη ην ε νω ω τι σε Δ

 παι δι ι ων σου ου α γνων ⁶κ

 την προ ο σευ χην ε νω ω τι σαι παι

 δι ι ων σου α γνων ν
 Δ

Φρούρει τὸν Ἀγιώτατον μέγαν ἡμῶν Ἐθνάρχην
 ἐν' ἀσφαλῶς τὸ ποίμνιον σώζῃ τὸ λογικόν.
 Ποίησαι πολυχρόνιον, Θεέ, τὸν Πατριάρχην,
 ἀκλόνητον σ' τὸν θρόνον του τὸν Οἰκουμενικόν! Ἀμήν!

⁴/₄

 Α x α α α α α α α α

 α α α μη η η η η η ην ν
 ηη

Εἰς Εὐεργέτας.

Ρυθμὸς τετράσημος (ἀργῶς) Τρόπος ὁ αὐτὸς δὲ Νη.

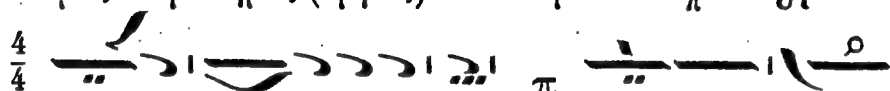
$\frac{4}{4}$
 Α σω μεν ω νε α νι σχοι ν' η τον
 Θε ον τον πλα α στου ουρ γον ν' η τον των
 ο λων φω το δο ο ο την Δ της σο
 φι ας χο ο ο ρι γον 6 η της σο φι ας χο
 ρι ι γον δ γοργότερον τρίσημος $\frac{3}{4}$ I να
 του ους η μων προ στα τας Δ α α δελ
 φου ους ο μο ο γε νεις ν' η και ε
 φο ρους κτε ευρ γε τας ν' η τη ης σε
 πτη ης η μων σχο λης 6 η της σε πτης
 η μων σχο λης ν δ

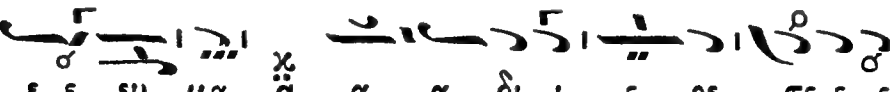
Μὲ τὰς πτέρυγας Του σκέπη κ' ἐς αἰὲ περιφρουρῇ
 κι' εὐλογῇ αὐτῶν τὰς πράξεις τῇ ἀγίᾳ του χειρί.
 ἄφθονον δὲ εὐτυχίαν καὶ ὑγίαν χορηγῇ
 καὶ βουλὰς αὐτῶν αἰσίως εἰς πᾶν ἔργον ὁδηγῇ.
 Ζῆτε ζῆτε κηδεμόνες, ζηλωταὶ ὁμογενεῖς
 καὶ ἡ ὧδε ἀθροισθεῖσα ἀδελφότης εὐκλεής.
 Προστατεύσατέ μας ἤδη, ὦ προστάται, τὰ ἀγνὰ
 τὰ τεχνία σας τάθῳα τὰ μικρὰ τὰ ταπεινά.
 Καὶ ἐμπνεύσατέ μας ζῆλον, ζῆλον τὸν τῆς ἀρετῆς
 ζῆλον ἀκραιφνοῦς παιδείας, τῆς παρ' ὅλων ποθητῆς.

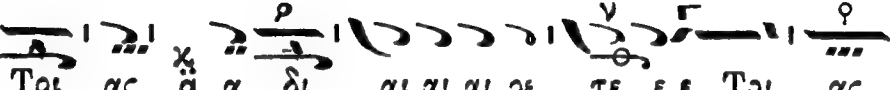
Εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας.

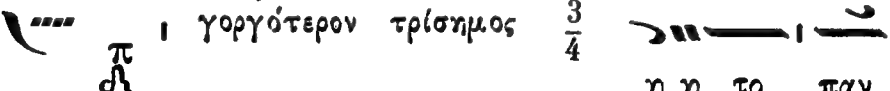
Μέλος παμφυλικόν.

Ρυθμὸς τετράσημος (ἀργῶς) Χρόα τοῦ λ α'. \mathfrak{d} Πα.

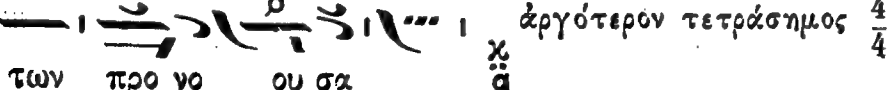
$\frac{4}{4}$
 Π α τερ λο ο ο ο γε \mathfrak{d} Θει ον Πνε

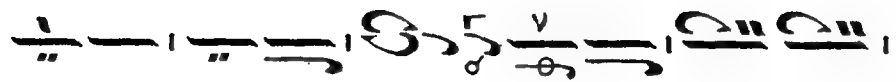

 ε ε ευ μχ \mathfrak{q} α α δι ι ε ρε τε ε ε

 Τρι ας \mathfrak{q} α δι αι αι αι ρε τε ε ε Τρι ας

 \mathfrak{d} γοργότερον τρίσημος $\frac{3}{4}$ η η το παν

 δι α κρα του σα \mathfrak{q} και αι των παν

 των προ νο ου σα \mathfrak{q} ἀργότερον τετράσημος $\frac{4}{4}$

 τη α πει ρω σου ου ου ου σο φι ι ι ι

 α χ τρι συ πο ο ο στα τε ε ε ε Μο

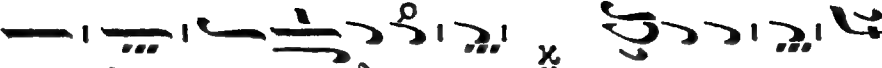
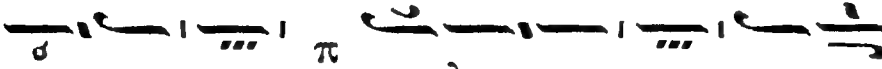

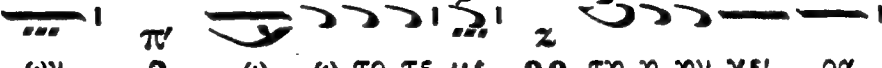

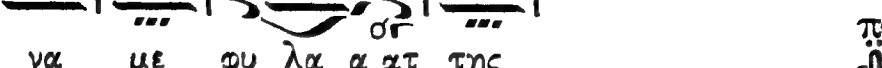
 νας χ τρι συ πο ο ο στα τε ε ε Μο νας ρ

Νῦν προσδέχου ἱκετείαν ἐκ χειλέων ταπεινῶν
 παίδων σου τῶν ἀνυμνούντων
 καὶ πιστῶς Σέ προσκυνούντων
 ταῖς πρεσβείαις διδασκάλων τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν.
 Ὡς περ σήμερον τελοῦμεν τὴν πανήγυριν φαιδρῶς
 Χρυσοστόμου, Βασιλείου
 καὶ τοῦ θείου Γρηγορίου,
 οὓς καὶ ἄσματα τιμῶντες ἐκδοῶμεν ἐμμελῶς.
 Χαίρετε τῆς Ἐκκλησίας τρεῖς φωστῆρες φεραυγεῖς,
 οἱ ἀκτῖνας διδαγμάτων
 σωτηρίων τε δογμάτων
 ἐκπυρσεύσατε πανσόφως εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.
 Τοῖς προστάταις τῶν Σχολῶν μας, ταῖς δεήσεσιν ἡμῶν,
 χορηγείη τὴν ὑγείαν
 ὁ Θεὸς κ' εὐημερίαν
 ἀξιῶσει δέ τοὺς πάντας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

Ρυθμὸς τετράσημος

Τρόπος ὁ αὐτὸς ρ Πα.

 Σ 4/4 υ που κα τε ρης εις την γην π ως α

 πα λον παι αι δι ι ον χ και ως ε γω στα

 γο να τα δ κα λης μη τρος ε ε

 στα α θης χ κα λης μη τρος ε στα α α θης δ

 ο ταν ο υ πνο ος με κα λη χ

 την κλι νην μου δει κνυ υ υ υ υ

 ων δ ω ω το τε με α τη η ην χει ρα

 σου σπευ δε να με φυ λα ατ της χ σπευ δε

 να με φυ λα α ατ της π

Ἄς ἐννοῶ πλησίον μου εἰς πᾶσαν μου ἡμέραν
 τὴν νύκτα πλησιέστατα ἐμπνέοντά με πόθον·
 νὰ ἐκτελῶ περιχαρῶς πρωτὰν καὶ ἐσπέραν
 τὰς ἐντολάς σου, Ἰησοῦ, μ' εὐλάβειαν καὶ φόβον.

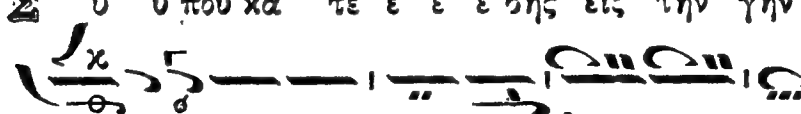
Βοήθει παρηγόρει με, εἰς συμφορὰς καὶ θλίψεις,
 συγχώρει καὶ ἐξάλειφε ἁμαρτημάτων πληθὴ
 κατάπαυε τὰς φοβεράς τοῦ συνειδότος τύψεις,
 χ' ἐγγκαίνιζε τὸ πνεῦμά Σου στὰ παιδικά μου στήθη.

Ὅπου καὶ ἂν προσευχηθῶ ἐνώπιόν μου εἶσαι,
καὶ τὸν μικρόν μου, Ἰησοῦ, ὕμνον καλῶς ἀκούεις·
Σωτὴρ καὶ Κύριος ὁμοῦ ἀγαπητός μου εἶσαι,
ἀγίων καὶ πιστῶν χορδὰς ἀρμονικῶς Σὺ κρούεις.

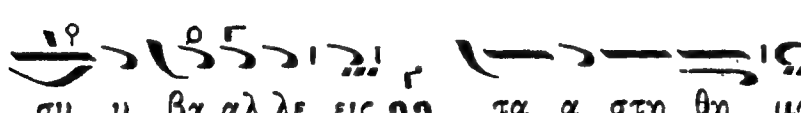
Ἐπιφώνημα

$\frac{4}{4}$ π

Σ υ υ που κα τε ε ε ε ε δης εις την γην ς

 χ

ω ω ως α πα λον παι δι ι ι ι ον ς

 ς

συ υ βα αλ λε εις ηη τα α στη θη μου ηη

 χ

το πνευ μα σου το ο θει ει ον ς το υ

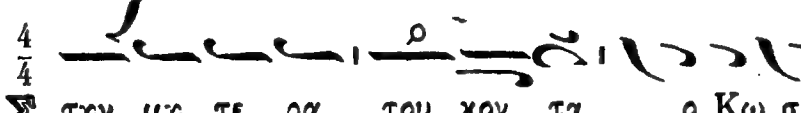
 π

πνευ μα σου το θει ει ει ον ς

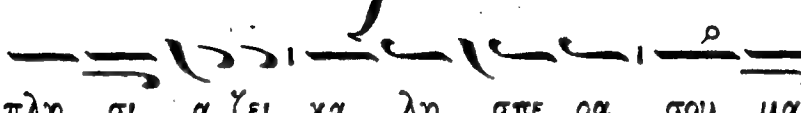
Διὰ πολὺ μικρὰ παιδία.

Ρυθμὸς τετράσημος

Τρόπος $\frac{\lambda}{\pi}$ α'. ῥ Πα.

$\frac{4}{4}$ ς

Σ την μη τε ρα του κον τα ο Κω στα κης

 ς

πλη σι α ζει κα λη σπε ρα σου μα μα

α πο μακρυ α φω να ζει τρα λα λα α τρα
 λα λα α πο μαα κρυ α φω να ζει τρα λα
 λα α τρα λα λα α πο μαα κρυ α φω να ζει π

Ἐμαθα εἰς τὸ σχολεῖον σήμερον πρώτη φορά
 στὸ καινούργιον μου βιβλίον νὰ διαβάζω καθαρά
 τρα λα λα τρα λα λα, νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἐμαθα γραμματικὴ πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα
 ἔμαθ' ἀριθμητικὴν καὶ ὅλην αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέραν
 τρα λα λα τρα λα λα, καὶ ὅλην αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέραν.

Ἐμαθα τόσα καλὰ δὲν ἔμπορεῖς νὰ τὰ μετρήσῃς
 ἔμαθα καὶ ἄλλα πολλὰ πᾶν τ' ἀκούσῃς θ' ἀπορήσῃς
 τρα λα λα τρα λα λα, πᾶν τ' ἀκούσῃς θ' ἀπορήσῃς.

Καὶ ἡ μητέρα τοῦ τοῦ λέγει εἰν' αἱ γνώσεις σου πολλές
 κάλλιον λίγα νὰ μανθάνῃς καὶ ὀλιγώτερα νὰ λές
 τρα λα λα τρα λα λα, καὶ ὀλιγώτερα νὰ λές.

Καὶ σ' τὸν νοῦν σου μὴ περάσῃ
 πῶς δὲν ἔκανες καὶ λάθη,
 καὶ ὅπως ἀκούς πολὺ κερᾶσι
 βάστα καὶ μικρὸ καλᾶθι
 τρα λα λα τρα λα λα, βάστα καὶ μικρὸ καλᾶθι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μέλος Παμφυλικόν

(Ἀργῶς)

Χρόα τοῦ λ α'. τρόπου $\delta\lambda$ Πα.

$\frac{2}{4}$

Π α τε ε ρα Υι ον και

α α γι ον πνε ε ε ευ μα Τρι α δα

ο μο ου ου ου σι ι ον χ και α χω ω

ω ω ω ω ω ω και α χω

ρι ι ι στον π

Ε λε ον ει ρη η η νης θυ σι ι

αν αι αι νε ε σε ως π και με τα του

Πνευ μα το ο ος σου ε ε ε χο μεν προς τον

Κυ υ υ ρι ι ι ι ον χ α α

α α ξι ι ι ι ο ο ο ον ζ

και οι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι π

και δι ι και αι ον π

Α γι ος Α γι ος Α γι ος Κυ υ

ρι ι ος Σαβ βα ωθ x q πλη η ρη ης ο ου

ρα νος 6 και η Γη της δο ο

ξη η η σου x q ω σα να εν τοις υ ψι ι

στοις ευ λο γη με νος ο ερ χο ο

ο ο με ε ε νος 6 εν ο νο μα τι Κυ

ρι ι ι ι ου x q ω σα να α α α

α εν τοις υ ψι ι ι ι ι ι π

Σ ε ε ε υ μνου ου ου ου μεν π

Σε ε ευ λο γου ου ου μεν π Σοι ευ
Λ

χα ρι στου ου ου με ε εν Κυ υ υ

ρι ι ι ι ε και δε ω με ε θα α

α σου η η ο Θε ος η μω ω

ω ω ων π
Λ

Κυ ρι ε ε λε ε η η η σον π
Λ

Κυ υ ρι ι ε ε λε ε ε η η η

σον και Κυ υ υ ρι ι ι ι ε η η

ε λε ε η η η σο ο ο ον π
Λ

Π α ρα α σχου Κυ υ ρι ι ι ε π
Λ

Τ ω ω πνευ μα τι ι ι σου και Σοι

Κυ υ υ ρι ι ι ι ε π
Λ

Α α α α α α α α μη η

η η ην π Α α α α α α

α α μη η η η ην χ
q̇

$\frac{2}{4}$ Α ξι ον ε στι ι ιν ω ως α α

λη η θως μα κα ρι ι ζει ει ει ν σε την

Θε ε ε ε ο ο τ ο ο ο ο ο κον π
Α

τον α α ει μα κα α ρι ι ι ι στον

και πα ν α μω ω μη η τον π και μη
Α

τε ε ε ε ρα α του Θε ου ου ου η η

η η μων π την τι ι μι ω τε ε ε

ρα αν τω ων Χε ε ρου ου ει μ χ και εν
q̇

δο ξο τε ε ε ε ε ε ε ραν χ α
q̇

η ης α α α α θα α α α α
να α α α α α του ου ου Πα α α
α α τρο ο ο ος ου ου ου ου ου ρα α
α α α νι ι ι ι ι ι ου ου ου ου ου
Α α α α α γι ι ι ι ι ι
ου ου ου μα α α α κα α α α α ρο ο
ο ος Ι ι ι ι η η η η η
σου ου ου ου ου ου Χρι ι ι ι ι στε ε
ε ε ε ε ε ελ θο ο ο ον τε ες
ε ε ε ε πι ι ι ι ι τη η η ην η η
η η η λι ι ι ι ι ι ου ου ου ου
ου υ υ σι ι ι ιν ι ι ι δο ο ο ον

τε ε ε ε ες ^Δ φω ω ω ω ω ως

ε ε ε ε σπε ε ρι ι ι ι ι νο

ο ο ον υ υ υ μνου ου ου με ε ε εν

πα α α α α τε ε ε ε ε ε ρα α

α α α Υι υι υι υι υι ο ο ο ο

ο ον και αι αι αι αι Α α α α α γι ι

ι ι ι ο ο ο ο ον Πνε ε ε ε

ε ευ μα α α α Θε ε ε ε ε ο ο

ο ον α α α α α ξι ι ι ι ι

ο ο ο ο ο ον σε ε ε ε ε ε ε

ε εν πα α α α α α σι ι ι ι ι

και αι αι και αι ροι οι οι οι οι ος

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Ρυθμῷ δὲ χαίρομεν, διὰ τὸ γνῶριμον καὶ τεταγμένον ἀριθμὸν ἔχειν καὶ κινεῖν ἡμᾶς τεταγμένως· οἰκειότερα γὰρ ἢ τεταγμένη κίνησις φύσει τῆς ἀτάκτου διὰ τὸ ἔθος τρόποις χαίρομεν (Ἀριστοτέλης).

2 Τὰ μέχρι τοῦδε μουσικὰ θεωρητικὰ δι' ἓνα ἕκαστον χαρακτήρα ὁρίζουσι χρονικὴν διάρκειαν δύο χρονικῶν παλμῶν, ἥτοι μίαν Θέσιν καὶ μίαν Ἄρσιν, οὕτω π. χ. π

τέλεσιν τοῦ ὁποίου θὰ δαπανηθῶσιν ἑξ θέσεις καὶ ἑξ ἄρσεις, ἐνῶ καθ' ἡμᾶς δαπανῶνται τρεῖς μόνον θέσεις καὶ τρεῖς Ἄρσεις, ἥτοι ἀντὶ

τοῦ λέγειν Πα, α, α, α, Βου, ου, Γα, σ, Δι, ι, ι, ι, δέον ἵνα λέγωμεν

Πα, α, Βου, Γα, Δι, ι· οὕτω δὲ ὁ μὲν χαρακτήρ τοῦ Πα ἔστι θέσις, ὁ δὲ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ κλάσματος ἄρσις, ὁ τοῦ Βου θέσις, ὁ τοῦ Γα ἄρσις, ὁ τοῦ Δι θέσις καὶ ὁ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ κλάσματος ἄρσις.

3 Περί τούτου ὅρα ὑποσημειωσιν θῆν, ἐνθα διασαφηνίζεται τὸ ἀνορθόγραφον καὶ ἀνέκφραστον τῆς τοιχύτης συνθέσεως τῶν διὰ γοργοῦ οὕτω συνδεδεμένων χαρακτήρων.

4 Ἡ ρυθμικὴ δύο τινὰ ἐξετάζει· πρῶτον μὲν τὸ κανονικὸν τῆς ἐκτελέσεως τῶν χρονικῶν παλμῶν, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται πᾶσα ρυθμοποιία, ἥτοι πᾶν ἔρρυθμον μουσικὸν ποίημα, ὡς καὶ τὸ ἰσάριθμον τῶν ἐν τῷ ἐμμέτρῳ ᾄσματι ἀποδιδομένων ὁμοιομόρφων ποδῶν, δεύτερον δὲ τὴν εὐτακτον σύνθεσιν τῶν χρονικῶν παλμῶν εἰς πόδας.

5 Αἱ ὑφέσεις καὶ αἱ διέσεις τιθέμεναι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μελωδήματος καλοῦνται Γετικαὶ καὶ ἐπεκτείνονται ἐφ' ὅλων τῶν φθόγγων

τῶν ὁμοίων πρὸς τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ μελωδήματος· π. χ. Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος μελωδήματος φαίνεται ὅτι ὁ φθόγγος τοῦ Ζω φέρεται ἐπ' αὐτοῦ ὕφesiν οὕτω Ζω. τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι ὅσοι φθόγγοι τοῦ Ζω τούτου ἀπαντῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ μελωδήματι, ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, ἥτοι ἀπαντες εἰσὶν ἡλλοιωμένοι δυνάμει τῆς ὑφέσεως ταύτης· τότε δὲ μόνον ἐπανέρχονται εἰς τὴν γνησίαν αὐτῶν θέsin, ὁπόταν τεθῇ ἐπ' αὐτῶν τὸ σημεῖον τοῦτο — 8 —, ὅπερ Ἀναίρεσις καλεῖται, ἢ ἀντ' αὐτοῦ τεθῇ ἐν τῷ μελωδήματι ἐν ἐκ τῶν ὀκτώ τροπικῶν σημείων οὕτω — 9 —. ἢ οὕτω ϕ, ἢ ρ, ἢ δ, ἢ ϑ, ἢ ζ ἢ ρ, καὶ τότε ἀφοῦ ὁ δεσπόζων Τρόπος, ὅστις ἀπῆται τὴν ἐπὶ τοῦ φθόγγου τοῦ Ζω γενικὴν ὕφesiν ὁλοτελῶς ἐξαφανίσθῃ καὶ ἀντ' αὐτοῦ δεσπόζῃ πλέον ἄλλος Τρόπος, μετ' αὐτοῦ συνεξαφανίζεται καὶ ἡ γενικὴ ὕφesis καὶ πᾶν ἄλλο τοῦ αὐτοῦ Τρόπου. Καὶ ταῦτα περὶ τῶν γενικῶν ὑφεσοδιέσεων· περὶ δὲ τῶν μερικῶν αὗται τίθενται ἀποκλειστικῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μελωδήματος καὶ ἰσχύουσι μόνον ἐντὸς τοῦ ποδὸς ἐκείνου ἐν ᾧ ἐτέ-

θησαν οὕτω $\frac{4}{4}$ π | .

Ἐν τῷ ποδὶ τούτῳ ἡ ὕφesis ἐτέθη ἐπὶ τοῦ φθόγγου Δι· καίτοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ποδὶ ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι τέσσαρες φθόγγοι τοῦ Δι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἰσχύει ἡ ἐπὶ τοῦ πρώτου Δι τεθεῖσα ὕφesis, ἀλλ' οὐχ ἦτον διὰ μόνον αὐτὸν τὸν ποδὸν ἰσχύει. Ὡς δὲ αἱ γενικαί, οὕτω καὶ αἱ μερικαὶ ὑπόκεινται καὶ εἰς τὴν ἀναίρεσιν καὶ εἰς τὰ τροπικὰ σημεία.

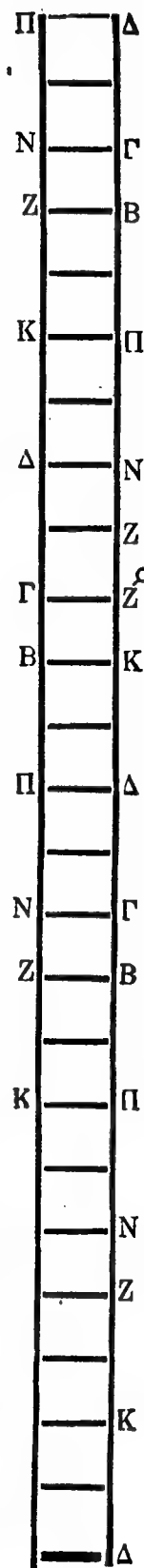
Ἐν τῷ παρόντι Τρόπῳ, γενικῶς ὁ φθόγγος τοῦ Ζω τυγχάνει ἡλλοιωμένος διὰ τῆς γενικῆς ὑφέσεως, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ τοῦ Τρόπου τούτου γνητὶς μελωδικὴ βῆσις, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν γνησίᾳ κλίμαξ αὐτοῦ εἶναι ἡ κλίμαξ τοῦ Κε καὶ οὐχὶ ἡ τοῦ Ηα. ἥτις ὠρίσθη ὡς τοιαύτη διὰ τὸν Ἠλάγιον τοῦ Πρώτου Τρόπου, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς πρωτοτύπου διατονικῆς κλίμακος σφάττατα κατὰδείκνυται, ὁπόταν τὴν ἐκ τοῦ Κε πραγματικὴν αὐτοῦ μελωδικὴν βῆσιν μεταβιβάσωμεν καὶ θέσωμεν αὐτὴν παραλλήλως τοῦ φθόγγου Ηα, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἀπέναντι σχήματι.

Διὰ τοῦ παραλληλισμοῦ τούτου παρετηροῦμεν ὅτι οἱ φθόγγοι Κε Ηα, Ζω Βου, Νη Γα, Πα Δι καὶ Βου Κε, εἰσὶ καθ' ὁλοκληρίαν σύμφωνοι, οἱ δὲ Γα Ζω ἀσύμφωνοι, καὶ τότε θὰ συμφωνήσωσιν οὗτοι, ὁπόταν διὰ τῆς ὑφέσεως ἡλλοιωθῇ ὁ φθόγγος τοῦ Ζω, ἥτοι καταβιβασθῇ διὰ τῆς ὑφέσεως παραλλήλως τοῦ Γα· τότε σαφῶς καταφαίνεται

ὅτι ἡ κλίμαξ τοῦ Πρώτου τούτου Τρόπου εἶναι ἡ τοῦ Κε, ἥτις εἰς οὐδένα διὰ τῶν ὑφесоδιέσεων χρωματισμὸν ὑπόκειται. Διότι ὑφεις ἢ δέσεις τεθῆμεν ἐπὶ φυσικοῦ φθόγγου τοῦτο ἐν τῇ μουσικῇ τέχνῃ καλεῖται χρωματισμός, ἐπομένως ἡ κλίμαξ ἐκείνη, ἥτις φέρει καὶ ἡλλοιωμένους φθόγγους οὐδέποτε δύναται νὰ εἶναι αὐθεντικοῦ Τρόπου κλίμαξ, ἀλλὰ χροᾶς τινος, ἔξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα· εἶτα δὲ καὶ τὸ σπουδαιότατον πάντων ὅτι οἱ αὐθεντικοὶ Τρόποι ὁδεύουσιν οὐχὶ ἐπὶ κλιμάκων ἔχουσιν τὰ τετράχορδα αὐτῶν διεzeugμένα, ἀλλ' ἐπὶ κλιμάκων ὧν τὰ τετράχορδα τυγχάνουσι συνημμένα ὡς τοῦτο σαφέστατα παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Κε ἀρχομένης κλίμακος, ἥτοι Κε Ζω Νη Πα, πρῶτον τετράχορδον, Πα Βου Γα Δι δεύτερον τετράχορδον, ἀλλὰ συνημμένον μετὰ τοῦ πρώτου χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων τετραχόρδων καὶ ὁ λεγόμενος διαzeugτικός τόνος, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν ἐκ τοῦ Πα κλίμακα, ἥτοι Πα Βου Γα Δι, πρῶτον τετράχορδον Κε Ζω Νη Πα, δεύτερον ἀλλὰ διεzeugμένον διὰ τοῦ διαστήματος τοῦ Δι Κε, τοῦ διαzeugτικοῦ λεγομένου τόνου, ὡς τοῦτο βλέπομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος σχήματος.

6 Τὸ εἰρμολογικὸν μέλος τοῦ πλαγίου δευτέρου Τρόπου ὡς ἔχει ἐν τοῖς ὑπάρχουσι μουσικοῖς ἡμῶν βιβλίοις φαίνεται ἀνῆκον εἰς τὸν αὐθεντικὸν αὐτοῦ Τρόπον, ἥτοι εἰς τὸν Δεύτερον καὶ τὰν ἀπαλιν τὸ τοῦ Δευτέρου εἰς τὸν πλάγιον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθημεν ἵνα ἀποδῶμεν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν Τρόπων τούτων τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς μέλος ὡς εὐκολοῦ ἢ τοιαύτη ἐφαρμογή.

Μὴ δυνάμενοι ὁμῶς νὰ ἐννοήσωμεν πόθεν καὶ πῶς προῆλθεν, ὥστε ἡ μελωδικὴ βάσις τοῦ εἰρμολογικοῦ πλαγίου 6' τρόπου νὰ εἶναι ὁ φθόγγος τοῦ Βου, ἐνῷ ἡ κλίμαξ ἐφ' ἧς ὁδεύει τὸ μέλος τοῦτο ἔχει τὴν πορείαν τῶν τονιαίων διαστημάτων

οὕτω: ἡμιτόνιον, ἡμιόλιον καὶ ἡμιτόνιον, ὅπερ μόνον ἐκ τοῦ φθόγγου Νη ἐπιτυχάνεται καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Βου τοῦ ἔχοντος τὴν πορείαν οὕτω, ἡμιτόνιον, τόνον καὶ ἡμιτόνιον, διὰ τοῦτο λέγομεν, ἡνυχάσθημεν νὰ μεταφέρωμεν τὴν μελωδικὴν βᾶσιν εἰς τὸν φθόγγον τοῦ Νη, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἡ ἀληθὴς καὶ γνησίᾳ πορεία τῆς κλίμακος ἀμφοτέρων τῶν χρωματικῶν τούτων δύο Τρόπων, ἥτοι τοῦ Δευτέρου καὶ τοῦ Πλαγ. αὐτοῦ.

7. Ἐνταῦθα. διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν Συνθέτων περιττῶν ποδῶν μετεχειρίσθημεν τὸ γοργὸν πρὸς δῆλωσιν τῆς πλεοναζούσης Ἀρσεως, ὅπερ συμπίπτον ἐτέρῳ γοργῷ δυσκολεύει μὲν καὶ συγχίζει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωρητέον ὡς οἰκονομία μέχρι τῆς πλήρους καὶ τελείας ἀποκαταστάσεως τῆς παρ' ἡμῖν μουσικῆς παρασημαντικῆς. τοῦθ' ὅπερ θὰ ἴδωμεν ἀκολουθῶς.

Πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἡμετέρα μουσικὴ παρασημαντικὴ τυγχάνει ἀτελὴς καὶ ἀνέκφρατος, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴ Μελωδία ὅχι μόνον τῶν Συνθέτων περιττῶν ποδῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Ἀπλῶν ἀρτίων στερεῖται, καὶ οὗτος ὁ λόγος δι' ὃν οὔτε ἐκκλησιαστικὸν, οὔτε δημῳδὸς τι ἄσμα πιστῶς ἐγράφη μέχρι τοῦδε ἐν τῷ ἰδίῳ Ρυθμῷ διὰ τῆς ἡμετέρας παρασημαντικῆς.

Ἡ εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ παρασημαντικὴ τυγχάνει τελειότερα τῆς ἡμετέρας, διότι οἱ χαρακτῆρες αὐτῆς πλὴν τῆς ἀποδόσεως τῆς μουσικῆς ποσότητος, ἀποδίδουσι καὶ τὸν Ρυθμόν. Καὶ ἐπὶ παροδείγματι ἡ «νότα» ρυθμικῶς ἰσχύει μὲν μετὰ δύο «χρόνων» ἰσοδυναμοῦσα μετὰ τοῦ κατὰ τὰ ὑφιστάμενα τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς Θεωρητικῆς, καθ' ἡμᾶς δὲ ἰσοδυναμεῖ μετὰ τεσσάρων χρονικῶν παλμῶν $\frac{1}{4}$ ἡ νότα , ἰσχύει μετὰ δύο χρονικῶν παλμῶν $\frac{2}{4}$, ἰσοδυναμοῦσα μετὰ τοῦ ἡ νότα ἰσχύει μεθ' ἑνὸς χρονικοῦ παλμοῦ $\frac{1}{4}$ ἰσοδυναμοῦσα μετὰ τοῦ καὶ ἡ νότα , μετὰ ἡμίσεως χρονικοῦ παλμοῦ $\frac{1}{8}$ ἰσοδυναμοῦσα μετὰ τοῦ , καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἐν τῇ διὰ τῆς εὐρωπαϊκῆς παρασημαντικῆς σημάνσει τοῦ πεντασήμερου π. χ. ποδὸς $\frac{5}{8}$, δέον ἵνα μεταχειρισθῶμεν πέντε πραγματικὰ ὀγδοα οὕτω: , πρὸς ἀπόδειξιν ὁμῶς τῶν θέσεων, καὶ τῶν ἄρσεων, γράφομεν τὸν πόδα τοῦτον οὕτω:

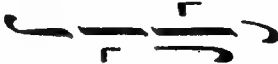
ἥτοι καὶ αὖθις διὰ τῶν πέντε ὀγδόων ἀλλὰ διαφόρως συνδεδεμένων·

ἀλλ' ἐνταῦθα, ὡς φαίνεται, καὶ οἱ πέντε χαρακτῆρες εἰσι συνδεδεμένοι διὰ τοῦ νομιζομένου παρ' ἡμῖν γοργοῦ, ἥτοι ἵνα ὁ χαρακτήρ ὀνομασθῇ ὄγδοον δέον νὰ φέρῃ καὶ τὸ γοργόν. Ἴνα δὲ καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας παρασημαντικῆς σημανθῇ ὀρθῶς καὶ ἵνα καταστῇ ἐκφραστικὸς ὁ πεντάσημος ποῦς, ἀφεύκτως δέον νὰ γραφῇ οὕτω

καὶ τότε ἕκαστος τῶν χαρακτήρων νὰ ὀνομασθῇ πραγματικὸν ὄγδοον. Ἀλλ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ παρασημαντικῇ τοιοῦτόν τι δὲν ὑπάρχει· διότι

οἱ οὕτω συνδεδεμένοι χαρακτῆρες διὰ τοῦ γοργοῦ , κατὰ μὲν τὰ Θεωρητικὰ δηλοῦσιν ἓνα χρόνον, ἥτοι μίαν θέσιν καὶ μίαν ἄρσιν, ἐὰν ὁμῶς καλῶς παρατηρήσωμεν, ἀντὶ δύο χρονικῶν παλμῶν θὰ ἴδωμεν ἐν αὐτοῖς δύο καὶ ἥμισυ, καὶ τοῦτο, διότι ὁ μὲν πρῶτος χαρακτήρ οὐδὲν σημεῖον ἐλαττώσεως χρόνου φέρων, σημαίνει θέσιν καὶ ἄρσιν, συμφώνως τῷ προορισμῷ αὐτοῦ, ὁ δὲ δεύτερος μίαν μόνην θέσιν διότι φέρει ἐπ' αὐτοῦ τὸ γοργόν, ὥστε τὸ ὅλον δύο θέσεις καὶ μία ἄρσις· τὸ οὕτω δὲ γεγραμμένον:

, διὰ μὲν τὸν φθόγγον τοῦ Πα δαπανᾷ \mathfrak{q} μίαν θέσιν καὶ μίαν ἄρσιν (κατὰ τὰ ὑφιστάμενα Θεωρητικὰ), διὰ δὲ τοὺς Βου Γα, ἐπίσης, διὰ τὸν ἕτερον Βου καὶ τὸν Γα, ἐπίσης· ἀνὰ μίαν θέσιν καὶ μίαν ἄρσιν, ἥτοι τὸ ὅλον τέσσαρες θέσεις καὶ τέσσαρες ἄρσεις, καὶ ὁμῶς, ὡς εἶναι γεγραμμένον δέον νὰ δαπανηθῶσιν ἐννέα θέσεις καὶ ἄρσεις, διότι μόνον τὸ δεύτερον «ὀλίγον» ἡλλοιώθη διὰ τοῦ γοργοῦ καὶ ἀπὸ τέταρτον κατέστη ὄγδοον οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες χαρακτῆρες μένουσιν ἀκέραιοι, ἥτοι ἰσχύουσιν ἀνὰ ἓν τέταρτον ($\frac{1}{4}$) ἕκαστος. Θὰ ἐγράφετο δὲ ὀρθῶς οὕτω:

 καὶ τότε ἡ ἐκτέλεσις θὰ ἐγίνετο, οὕτω:

\mathfrak{q} εἰς μὲν τὴν πρώτην θέσιν καὶ ἄρσιν θὰ ἐπροφέρετο ὁ Πα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν θέσιν ὁ Βου, εἰς τὴν δευτέραν ἄρσιν ὁ Γα, εἰς τὴν τρίτην θέσιν καὶ ἄρσιν ὁ ἕτερος Βου καὶ εἰς τὴν τετάρτην θέσιν καὶ ἄρσιν ὁ τελευταῖος Γα, ἥτοι $\frac{3}{4}$ διὰ τὸν Πα, $\frac{2}{4}$ διὰ τὸν Βου καὶ Γα, $\frac{2}{4}$ διὰ τὸν ἕτερον Βου καὶ $\frac{2}{4}$ διὰ τὸν τελευταῖον Γα, ἥτοι τὸ ὅλον 4 θέσεις καὶ 4 ἄρσεις. Ἀλλ' ἐλπίζωμεν εἰς τὸ μέλλον καὶ πάντα ταῦτα, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα διορθωθήσονται.

Παρατηρήσεις τινές ἐπὶ τοῦ Βαρέως τρόπου τοῦ ἔχοντος
μελωδικὴν βάσιν τὸν φθόγγον Γα.

Ὁ ἐν τῷ Ἀναστασιματάρῳ Τρόπος βαρὺς, ὁ ἔχων ὡς μελωδικὴν βάσιν τὸν Γα, τυγχάνων πλάγιος τοῦ αὐθεντικοῦ αὐτοῦ Τρόπου, ἔπρεπε νὰ πλχιάζῃ κατὰ ἐν πεντάχορδον, ὡς τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἄλλους αὐθεντικούς καὶ πλχιούς αὐτῶν. Ἐχων ὅμως ὡς μελωδικὴν βάσιν τὸν φθόγγον ἐκεῖνον, ὃν ἔχει καὶ ὁ αὐθεντικὸς αὐτοῦ, ἦτοι τὸν Γα, καὶ τὸ μέλος αὐτοῦ ὀδεύων ἀδιασχελεύτως ἐπ' αὐτῶν τούτων τῶν διαστημάτων, ἐφ' ὧν ὀδεύει καὶ τὸ μέλος τοῦ αὐθεντικοῦ αὐτοῦ Τρόπου, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ καθαρὸς Τρίτος Τρόπος μετὰ διαφόρου χαρακτῆρος ἢ διαφοροῦ πλαστικῆς ἐπὶ τῶν καταλήξεων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο τότε μόνον θὰ ἐλέγομεν, ὅτι ὁ εἰς Τρόπος διαφέρει ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἔνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν καταλήξεων, ὅταν ἡδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι διαφέρει ὁ Τρόπος τοῦ «Κύριε εἰ καὶ κριτηρίῳ παρέστης» ἀπὸ τοῦ Τρόπου «Τῷ συντρίψαντι πολέμους», καὶ μάλιστα ἀφοῦ εἰς τὰ περισσότερα τροπάρια τῆς ᾠδῆς ταύτης ἀντὶ τοῦ φθόγγου Νη ἀπαντᾷ ὁ φθόγγος τοῦ Βου ὡς τελικὴ κατάληξις. Τὸ δὲ περίεργον ὅτι ἐν ᾧ τὰ αὐτὰ καὶ ἀπαράλλακτα διαστήματα μεταχειρίζονται ὅ τε αὐθεντικὸς καὶ ὁ πλάγιος αὐτοῦ, οἱ ἡμέτεροι μουσικοδιδάσκαλοι τὸν μὲν πρῶτον καλῶσι διατονικὸν τὸν δὲ δεύτερον ἐναρμόνιον !

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ νῦν Μητροπολίτου Καστορείας κ. Φιλαρέτου Βαφειδίου (Τόμ. Β' σελ. 98) πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαντᾷ καὶ τὸ ἐξῆς, περὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. «Ὁ ἱερὸς οὗτος ἀνὴρ ἐκ τῶν τριῶν παρ' Ἑλλήσι γενῶν τῆς μουσικῆς, τοῦ Διατονικοῦ, τοῦ Χρωματικοῦ καὶ τοῦ Ἐναρμονίου πάραχλαβὼν τὰ δύο πρῶτα ἀναμφιβόλως καὶ πρότερον ἐν χρήσει ὄντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἀνταποκρινόμενα κάλλιον πρὸς ἔκφρασιν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων, ἐξελέξατο ἅμα ὀκτὼ Τρόπους ἢ ἤχους, τέσσαρας ὀρθοὺς καὶ τέσσαρας πλαγίους· οὕτω δὲ καὶ τὸ μέλος καθόλου ἐρρύθμισε, θείας τέρμας εἰς τὰ ἐπινοήματα τῆς ἐξεζητημένης καὶ ἐκθηλυνούσης μουσικῆς τέχνης, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἤχων τούτων ὥρισε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν» (δρα καὶ Σαββατῖαν Ἐπιθεώρησιν Νεολόγου τοῦ ἔτους 1878 φυλλάδιον 31, 34, 39 καὶ 40).

Ἐντεῦθεν ἐξίχεται ὅτι ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὅστις καὶ ἰδρυτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μελωδίας δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ, παρέλαβε μόνον τὸ Διατονικὸν καὶ τὸ Χρωματικὸν μέλος, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἐσχημάτισεν ὀκτὼ Τρόπους διατονικοὺς καὶ χρωματικοὺς μόνον.

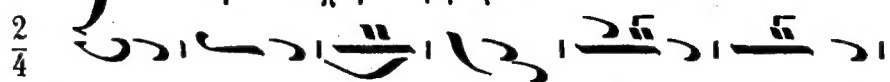
νον, «ὡς κάλλιον ἀνταποκρινόμενους πρὸς ἔκφρασιν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων», ἀπορρίψας τὴν τοῦ ἐναρμονίου Μελωδίαν, «ὡς ἐξεζητημένην καὶ ἐκτεθηλυμένην». Ἀναμφιβόλως δὲ καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ἦτο διὰ τὸν εἰρημένον λόγον ἀπερριμένον τὸ Ἐναρμόνιον μέλος κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Βυζαντινῶν, ἐνῶ διάφορον γνώμην εἶχε περὶ τούτου ἡ ἀπωτέρω ἀρχαιότης, ὡς βλέπει τις ἐν τῷ περὶ Μουσικῆς κεφ. λη', σελ. 45 τοῦ Πλουτάρχου. «Οἱ δὲ νῦν τὸ μὲν κάλλιστον τῶν γενῶν, ὅπερ μάλιστα διὰ σεμνότητα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐσπουδάζετο, παντελῶς παρητήσαντο, ὥστε μὴδὲ τὴν τυχοῦσαν ἀντίληψιν τῶν ἐναρμονίων διαστημάτων τοῖς πολλοῖς ὑπάρχειν. Οὕτω δ' ἀργῶς διάκεινται καὶ ραθύμως, ὥστε μὴδ' ἔμφρασιν νομίζειν παρέχειν καθόλου τῶν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν πιπτόντων τὴν ἐναρμόνιον δίεσιν, ἐξορίζειν δ' αὐτὴν ἐκ τῶν μελωδημάτων, πεφλυαρηκέναι τε τοὺς δόξαντάς τι περὶ τούτου καὶ τῷ γένει τούτῳ κεκτημένους· ἀποδείξιν δ' ἰσχυροτάτην τοῦ τάληθῆ λέγειν φέρειν οἷόν τε μάλιστα μὲν τὴν αὐτῶν ἀναισθησίαν, ὡς πᾶν, ὅ,τι ἂν αὐτοὺς ἐκφύγοι, τοῦτο καὶ δὴ πάντως ἀνύπαρκτον ὄν παντελῶς καὶ ἄχρηστον. Εἴτα καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ληφθῆναι διὰ συμφωνίας τὸ μέγεθος, καθάπερ τό τε ἡμιτόνιον καὶ τὸν τόνον καὶ τὰ λοιπὰ δὲ τῶν τοιοῦτων διαστημάτων· ἡγνοήκασι δ' ὅτι καὶ τὸ τρίτον μέγεθος οὕτως ἂν καὶ τὸ πέμπτον ἐκβάλλοιτο καὶ τὸ ἑβδομον· ὡς τὸ μὲν τριῶν, τὸ δὲ πέντε, τὸ δὲ ἑπτὰ διέσεων ἐστὶ· καὶ καθόλου πάνθ' ὅτα περιτετὰ φαίνεται τῶν διαστημάτων ἀποδοκιμάζοιτ' ἂν ὡς ἄχρηστα, παρ' ὅσων οὐδὲν αὐτῶν διὰ συμφωνίας λαβεῖν ἐστὶ· ταῦτα δ' ἂν εἴη. ὅσα ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης διέσεως μετρεῖται περισσάκις· οἱ ἀκολουθεῖν ἀνάγκη καὶ τὸ μηδεμίαν τῶν τετραχορδικῶν διαιρέσεων χρησίμην εἶναι πλὴν μόνην ταύτην, δι' ἧς πᾶσιν ἀρτίοις χρῆσθαι διαστήμασι συμβέβηκεν». Ταῦτα δὲ λέγων ὁ Πλούταρχος ἄρα τί θέλει ν' ἀποδείξῃ; Ἡμεῖς ἐν ὅλῃ τῇ μουσικῇ ἡμῶν ἀδυναμία ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποδείξωμεν τὸ ἀληθές τῶν λεγομένων τούτων.

Ἀλλὰ τούτων οὕτως ἐχόντων γεννᾶται ἤδη ἡ ἀπορία, ποῖον τὸ μέλος ὅπερ Ἐναρμόνιον καλούμενον τότε ἀπερρίφθη, καὶ οὐδ' ἔχνος αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀναστασιματαρίῳ φαίνεται; Κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, τὸ ἀπορριφθὲν ἐκεῖνο μέλος δὲν εἶναι ἄλλο. ἢ τὸ τοῦ πραγματικοῦ πλαγίου τρίτου Ἰρόπου, τὸ πράγματι πλαγιάζον κατὰ πεντάχορδον τοῦ αὐθεντικοῦ αὐτοῦ, ἥτοι τοῦ βραέως λεγομένου, καὶ ἔχοντος ὡς μελωδικὴν αὐτοῦ βᾶσιν τὸν φθόγγον τοῦ Ζω καὶ οὐχὶ τοῦ Γα, τοῦθ' ὅπερ προῦκάλεσε καὶ τὴν παρεξήγησιν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἵνα τὸ ἐν τῷ Ἀναστασιματαρίῳ μέλος αὐτοῦ θεωρῶσιν ὡς ἐναρμόνιον μέ-

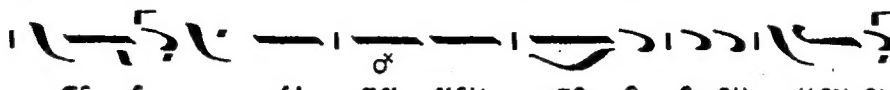
λος ἐνῶ τυγχάνει διατονικόν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη. Ἐπικυροῦται δ' οὕ-
τω καὶ τὸ ἀληθές καὶ ἀναμφισβήτητον τῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστο-
ρίᾳ ἀναφερομένων καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ὡς ἀνωτέρω λεγομένων.

Καθ' ἡμᾶς λοιπὸν τὸ εἰς οὐδένα τῶν ὀκτὼ «ῥήγων» τοῦ Ἀναστασιμα-
ταρίου ἀπαντῶν Ἐναρμόνιον μέλος εἶναι τὸ ἐξῆς.

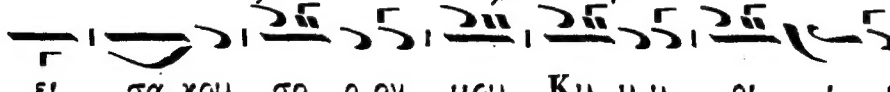
Τρόπος λ γ'. ἡ βαρὺς ~ Ζω.

$\frac{2}{4}$

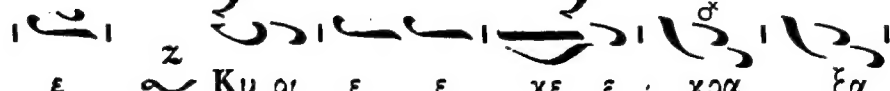
Κ υ ρ ι ε ε κε κρα ξα α προ ος

σε ε ει σα κου σο ο ο ον μου ου

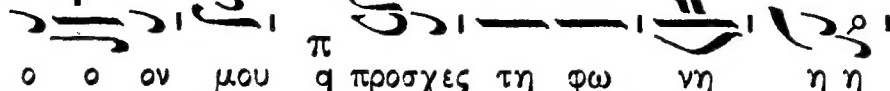
ει σα κου σο ο ον μου Κυ υ υ ρι ι ι

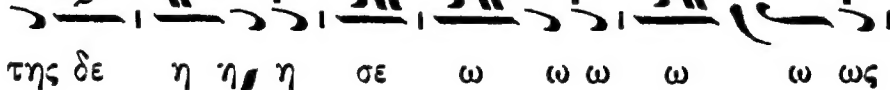
ε ~ Κυ ρι ε ε κε ε κρα ξα

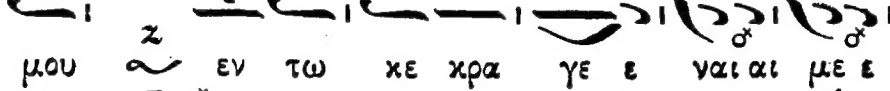
προ ος σε ε ε ε ει σα κου σο ο ο

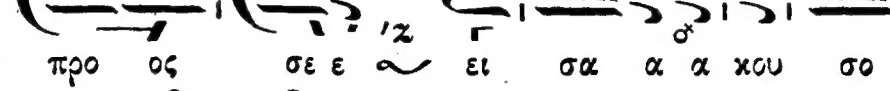
ο ο ον μου π προσχες τη φω νη η η

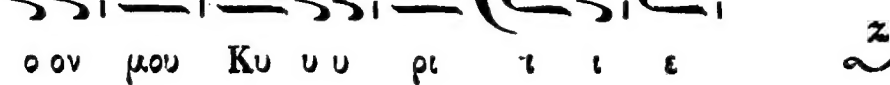
της δε η η η σε ω ω ω ω ως

μου ~ εν τω κε κρα γε ε ναι αι με ε

προ ος σε ε ~ ει σα α α κου σο

ο ον μου Κυ υ υ ρι ι ι ε ~

Τὸ μέλος λοιπὸν τοῦτο, τὸ τοσαύτην χρῆσιν ποιοῦν τῆς ἐναρμονίου διέσεως, εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπερ καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ὡς ἀνύπαρκτον ἐθεωρεῖτο παρὰ τῶν μὴ δυναμένων νὰ γνωρίσωσι τοῦτο: «ὡς πᾶν ὅ,τι ἂν αὐτοὺς ἐκφύγοι, τοῦτο καὶ δὴ πάντως ἀνύπαρκτον ὄν παντελῶς καὶ ἄχρηστον» καὶ οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ σχηματίσωσι διὰ τῆς φωνῆς τὰ μεγέθη ἥτοι τὰ τονιαῖα διαστήματα τῶν ἐν τῷ μέλει τούτῳ ἐκ τῶν Τετάρτων τοῦ τόνου σχηματιζομένων διαφορῶν περιττῶν διαστημάτων, ὡς ἠδύναντο νὰ σχηματίζωσι τὰ ἄρτια ἥτοι τὸ ἡμιτόνιον, τὸν τόνον καὶ τὸ ἡμιόλιον, «εἶτα καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ληφθῆναι διὰ συμφωνίας τὸ μέγεθος, καθάπερ τό τε ἡμιτόνιον καὶ τὸν τόνον καὶ τὰ λοιπὰ δὲ τῶν τοιούτων διαστημάτων (ἄρτιων δηλαδὴ καὶ οὐχὶ περιττῶν), ἠγνοήκασιν δ' ὅτι (πλὴν δηλαδὴ τοῦ ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου τετάρτου τοῦ τόνου ἐν τῷ μέλει τούτῳ ὑπάρχοντος τονιαίου διαστήματος ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα μεγέθη διαστημάτων), ἠγνοήκασιν δ' ὅτι καὶ τὸ τρίτον μέγεθος οὕτως ἂν καὶ τὸ πέμπτον, καὶ τὸ ἑβδομον, ὡν τὸ μὲν τριῶν, τὸ δὲ πέντε, τὸ δὲ ἑπτὰ διέσεων ἐστίν», ὡς τρανοφθόγγως ὁμολογεῖ τοῦτο ὁ Πλούταρχος, τῶν περιττῶν δηλαδὴ διαστημάτων, «καὶ καθ' ὅλου πάνθ' ὅσα περιττὰ φαίνεται τῶν διαστημάτων ἀποδοκιμάζοιτ' ἂν ὡς ἄχρηστα» . . . «ταῦτα δ' ἂν εἴη ὅσα ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης διέσεως μετρεῖται περισσάκις»· τούτου ἕνεκεν ἀπέρριψαν ἅπαντα τὰ περιττὰ, καὶ ἐχρησιμοποίησαν μόνον τὰ ἄρτια διαστήματα. «δι' ἧς πᾶσιν ἄρτιοις χρῆσθαι διαττήμασι συμβέβηκεν». Τῶν περιττῶν διαστημάτων, δι' ὧν ἐπλάττετο τὸ ἐναρμόνιον μέλος ἀπορριφθέντων καὶ ἐξαφανισθέντων φυσικῶ τῷ λόγῳ συνεξηφανίσθη καὶ τὸ μέλος τοῦτο.

Ἡμεῖς τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀναπληρώσαντες, ἐμελοποιήσαμεν τὰ τε Ἑσπέρια Καθίσματα καὶ τοὺς Αἴνους, ὡς καὶ τὰ Ἑωθινὸν «Ἰδοὺ σκοτία καὶ πρωΐ» εἰς μέλος στιχηρarikόν, καὶ εἰς εἰρμολογικόν, ἅπαντα τοῦ Τρόπου τούτου, ὡς καὶ εἰρμολογικὴν Δοξολογίαν ἐν τῷ ἀνεκδότῳ ἡμῶν Ἀναστασιματαρίῳ.

Καταρτισμὸς χορῶν ἰσοκρατῶν καὶ κανοναρχῶν

ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ.

Ἐν ἐκάστῳ χορῷ δεόν νὰ ὑπάρχωσι τοῦλάχιστον τρεῖς ἰσοκράται μὴ ὑπερβαίνοντες τὸ 13ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, καὶ δύο ἄνω τῶν 16 ἔχοντες τὴν φωνὴν ἀνδρικήν καὶ εἰς κανονάρχης, ἅπαντες

καλλίφωνοι. Οἱ ἰσοκράται οὗτοι δέον ἂν οὐχὶ κατὰ βάθος νὰ γινώσκωσι τὴν μουσικὴν τέχνην, τοῦλάχιστον νὰ ἦναι καλῶς γεγυμνασμένοι εἰς τὸν Ρυθμὸν ἵνα ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἴσου, τοῦτο νὰ συμβαδίζῃ τῷ ρυθμῷ τοῦ ψαλλομένου ᾄσματος· ἥτοι ἐὰν τὸ ψαλλόμενον φέρῃ τετράσημον ρυθμὸν, δέον οὗτοι τὰς μὲν θέσεις νὰ τονίζωσι, τὰς δὲ ἄρσεις νὰ ἐκτελῶσιν ἐλαφρῶς καὶ ἡπίως· οὕτω δεῖ γενέσθαι καὶ διὰ τοὺς ἄλλους διαφόρους ρυθμοὺς καὶ διὰ πᾶν ψαλλόμενον.

Οἱ ἰσοκράται οὐδέποτε πρέπει νὰ συμπάλλωσι μετὰ τῶν ἱεροψαλτῶν ἐὰν μὴ γινώσκωσι καλῶς τὴν μελωδικὴν πορείαν ὁλοκλήρου τοῦ ψαλλομένου. Ἐπιτρέπεται δ' αὐτοῖς μόνον εἰς τὰς ἀτελεῖς, ἐντελεῖς καὶ τελικὰς καταλήξεις νὰ λαμβάνωσι μέρος ἐν τῷ ψάλλειν, καὶ τούτων οἱ ὀξύφωνοι νὰ ἐκτελῶσι ταύτας πάντοτε ἐν Ἀντιφωνίᾳ, ἥτοι ἐν μαγαδεῖᾳ συμφωνίᾳ, ὅπως τοῦτο γίνεται ἐν τῷ ἐλληνικοτάτῳ μουσικῷ ὄργανῳ Μάγαδης καλουμένου· τουρκιστὶ δὲ Κανών.

Οὕτω δεῖ γενέσθαι καὶ ἐν τῷ ἐν τοῖς Σχολείοις καταρτισμῷ τῶν παιδικῶν χορῶν, ἥτοι οἱ ὡς ἀνωτέρω ταχθέντες ἰσοκράται δέον νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἐν τοῖς Σχολείοις, ἐν δὲ τῇ ἐκτελέσει πάντων τῶν τε κκλησιαστικῶν καὶ τῶν σχολειακῶν ᾄσμάτων νὰ βασίζωνται ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ὑποδειχθείσης διατάξεως.

Ἐν ἐκάστῃ Σχολῇ ἀναπόφευκτος εἶναι καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ πνευστοῦ μουσικοῦ ὄργανου Ἀρμονίου καλουμένου, ἢ κοινῶς καλουμένη Ἀρμόνικα, ἥτις ἀνάγκη νὰ συνοδεύῃ τὰ ψαλλόμενα ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἐτέρου νὰ ἰσοκρατῇ, συγχρόνως δηλαδή, διὰ τῶν μᾶλλον βαρυτέρων φθόγγων αὐτῆς, ἥτοι διὰ τῶν φθόγγων τῆς βαρείας δις Διαπασῶν.

Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀναγκαῖον κρίνομεν ἵνα καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ χορῶν τῶν Ἱεροψαλτῶν καὶ περὶ τῶν Ἱερέων εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ λίαν συμπλεκτικὰ πρὸς τὸ σεμνοπρεπὲς τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἱερᾶς τελετῆς, εἰ καὶ ἐν τῇ ἐκδεδομένῃ ὑφ' ἡμῶν Γραμματικῇ τῆς μουσικῆς γλώσσης ἐν σελίδι 89—90, ὡς καὶ ἐν τῇ 33 ὑποσημειώσῃ τὰ αὐτὰ ἀνυφέρονται.

Καὶ α') Ὁ μὲν κληρὸς δέον ἵνα ἐν μὲν τῇ παρὰ τοῦ Ἀναγνώστου γενομένη ἀπαγγελίᾳ τῶν προκειμένων τοῦ Ἀποστόλου ἐκφωνῇ ἢ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ ἴσου τῶν προκειμένων τὸ «Πρόσχωμεν» ἢ ἐν Ἀντιφωνίᾳ πρὸς τὸ βαρὺ τοῦτ' αὐτὸ δέον νὰ γίνηται καὶ ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Ἀγίων, συλλειτουργούντων τῶν Ἀρχιερέων, Ἱερέων καὶ Ἱεροδιακόνων. Ἐν δὲ τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν διαφόρων ἐκφωνήσεων, δέον, ἵνα ἔχωσι πάντοτε ὑπ' ὀψι τὸ ἴσον τοῦ προψαλέντος ᾄσματος· καὶ ἐὰν μὲν τὸ προψαλὲν ᾄσμα ἦναι μελοποιημένον εἰς πλάγιον Τρό-

πον, ὡς ἴσον τῆς ἐκφωνήσεως νὰ λαμβάνηται διὰ μὲν τοὺς ὀξυφώνους Ἱερεῖς καὶ Ἱεροδιακόνους, ἢ πρὸς τὸ ὀξύ Ἀντιφωνία αὐτοῦ, διὰ δὲ τοὺς βαρυτόνους κατὰ ἓν τετράχορδον ἐκ τῆς ἀντιφωνίας πρὸς τὸ βαρύ. Ἐὰν δὲ τὸ ἄσφα ᾖ μὲν μελοποιημένον εἰς αὐθεντικὸν Τρόπον, ὡς ἴσον τῆς ἐκφωνήσεως νὰ λαμβάνηται διὰ μὲν τοὺς ὀξυφώνους ἡ κορυφή τοῦ τετραχορδου, διὰ δὲ τοὺς βαρυτόνους τὸ αὐτὸ ἴσον τοῦ προφαλέντος· οὕτω π. χ. φαλλομένου τοῦ Δοξαστικοῦ «Τὴν παγκόσμιον δόξαν», ἐπειδὴ ὁ Τρόπος τούτου τυγχάνει αὐθεντικὸς, καὶ ἐπειδὴ ἡ μελωδικὴ βάσις αὐτοῦ εἶναι ὁ φθόγγος τοῦ Κε, ἥτοι κατὰ ἓν πεντάχορδον ὑψηλότερα τῆς τοῦ πλαγίου αὐτοῦ, διὰ ταῦτα ὡς ἴσον τῆς εἰσόδου εἰς τὸ «Σοφία ὀρθοί», ὁ μὲν ὀξύφωνος δέον νὰ λαμβάνῃ τὸν ὑψηλὸν Πα, ὁ δὲ βαρύτονος τὸ αὐτὸ ἴσον τοῦ δοξαστικοῦ, ἥτοι τὸν φθόγγον Κε. Ψαλλομένου δὲ τοῦ «Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ» ὁ μὲν ὀξύφωνος νὰ λαμβάνῃ τὸν ὑψηλὸν Πα, ὁ δὲ βαρύτονος τὸν Κε. ἢ ἐν ἀνάγκῃ τὸν Δι.

Καὶ 6') Οἱ χοροὶ τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ ὁ κληρὸς δέον κατὰ τὸν Ὅρθρον νὰ ἄρχωνται ἀμφοτέρω ἀπὸ χαμηλῶν ἴσων, καὶ προχωροῦσης τῆς ἀκολουθίας τῆς Λειτουργίας, βαθμηδὸν νὰ ὀξύνωνται ταῦτα διότι τοῦτο εἶναι σεμνὸν, ἱεροπρεπές. Ὅσα δὲ εἵπομεν ἀνωτέρω περὶ τοῦ κληροῦ, τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τῶν χορῶν τῶν ἱεροψαλτῶν, ὁπόταν προηγῶνται αἱ ἐκφωνήσεις. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἱερὰ ἀκολουθία τῆς Λειτουργίας καθίσταται σεμνοπρεπεστάτη καὶ λίαν ἐπιβλητικὴ εἰς τὸν ἐκκλησιαζόμενον, διότι φύσει τὸν ἄνθρωπον ἐλκύει οὐχὶ βεβαίως τὸ παράφωνον, ἢ τὸ παράχρουν, ἢ τὸ παράρρυθμον καὶ τὸ ὀξύ τῆς φωνῆς ἢ καὶ τὸ νόθον τῆς Ἀντιφωνίας ἀλλὰ τὸ ἁρμονικόν, τὸ ἑμμετρον, τὸ μέτριον καὶ τὸ φυσικόν τῆς φωνῆς καὶ τοῦ μέλους.

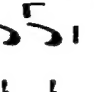
ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α' ΤΕΥΧΟΥΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς τινὰ ἀντίτυπα παρησέφρησαν τὰ ἀκόλουθα λάθη:

Σελ. 24 καὶ 31, γράφε Τρόπος 6' Δι.

» 64 στίχος 3 γράφε

» 95 » 2 γρ.   καὶ